

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра методики викладання іноземних мов
й інформаційно-комунікаційних технологій
Кваліфікаційна робота магістра з методики навчання іноземної мови
на тему: «МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ З
ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ПРАГМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ»

Допущено до захисту
«14» листопада 2019 року

студента групи СОа 58-18
факультету германської філології
освітньо-професійної програми
«Англійська мова і друга
західноєвропейська мова,
зарубіжна література, методика навчання
іноземних мов і культур
у вищих навчальних закладах»
за спеціальністю 014 Середня освіта
Єрмоленко Ірини Олександрівни

В. о. завідувача кафедри
методики викладання іноземних мов
й інформаційно-комунікаційних
технологій
_____ *Черниш В.В.*
(підпис)   *(ПІБ)*

Науковий керівник:
доктор педагогічних наук,
професор Ніколаєва С. Ю.
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ПРАГМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ.....	9
1.1. Структура, цілі та зміст формування англомовної лексичної компетентності у читанні студентів 2-го курсу	9
1.2. Психолого-педагогічні передумови формування англомовної лексичної компетентності у читанні студентів 2-го курсу	21
1.3. Автентичні прагматичні тексти як засіб формування англомовної лексичної компетентності у читанні студентів 2-го курсу	29
Висновки до першого розділу.....	38
РОЗДІЛ 2 ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ПРАГМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ.....	40
2.1. Принципи відбору автентичних прагматичних текстів для формування англомовної лексичної компетентності у читанні.....	40
2.2. Комплекс вправ для формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів у студентів 2-го курсу	46
2.3. Модель освітнього процесу з формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів у студентів 2-го курсу	63
Висновки до другого розділу	67
РОЗДІЛ 3 ПРОБНЕ НАВЧАННЯ З ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ.....	69

3.1.	Підготовка пробного навчання	69
3.2.	Хід і результати пробного навчання	76
3.3.	Методичні рекомендації щодо формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів у студентів 2-го курсу	78
	Висновки до третього розділу.....	81
	ВИСНОВКИ.....	83
	РЕЗЮМЕ	86
	SUMMARY	87
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
	ДОДАТКИ.....	96

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АМ – англійська мова

ЗВО – заклад вищої освіти

ІКК – іншомовна комунікативна компетентність

ІМ – іноземна мова

ЛК – лексична компетентність

ЛО – лексична одиниця

ПТ – прагматичний текст

ВСТУП

На даному етапі розвитку сучасної освіти існує нагальна необхідність у реформуванні та оновленні методик викладання іноземних мов (ІМ), а зокрема у навчанні англомовної лексики. Одним із засобів формування англомовної лексичної компетентності (ЛК) ми вважаємо автентичні прагматичні тексти (ПТ).

Актуальність проблеми формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ зумовлена недостатньо високим рівнем сформованості лексичних навичок у студентів, що має негативний вплив на рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) в цілому. На нашу думку, формування англомовної ЛК у студентів слід вдосконалювати з перших років навчання у закладах вищої освіти (ЗВО).

Проблемою формування ЛК займалися такі вчені, як, наприклад, О. М. Шамов [50], С. Ю. Ніколаєва [30], І. Н. Дмитрусенко [16], С. П. Шатілов [51], А. О. Фетісова [45] та інші. Ми поділяємо точку зору дослідників, що наразі існує необхідність удосконалювати методику навчання майбутніх вчителів англійської мови (АМ).

Слід зазначити, що такі науковці як І. Л. Бім [7], К. С. Кричевська [26], А. О. Криворучко [25], О. І. Коваленко [22], Р. П. Мільруд та О. В. Носонович [32] звертають увагу на необхідність використання автентичних ПТ у процесі формування ЛК. Однак, огляд наукових публікацій свідчить про те, що на даному етапі розвитку методики навчання ІМ проблема використання автентичних ПТ для формування англомовної ЛК у читанні залишається недостатньо дослідженою.

Мета нашого дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, практичній розробці та перевірці ефективності методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.

Для досягнення мети нам необхідно розв'язати такі **завдання**:

1. Здійснити аналіз особливостей, цілей та змісту навчання англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.
2. Визначити психолого-педагогічні передумови формування англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ.
3. Сформувати та обґрунтувати критерії відбору автентичних ПТ для ефективного формування англомовної ЛК у читанні.
4. Виділити етапи формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ, розробити комплекс вправ та модель навчання.
5. Перевірити ефективність розробленої методики та сформулювати методичні рекомендації щодо формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.

Об'єктом нашого дослідження є процес формування англомовної ЛК у читанні майбутніх вчителів АМ.

Предметом дослідження є методика формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ у студентів другого курсу мовних спеціальностей.

Гіпотеза нашого дослідження ґрунтується на припущенні, що можна досягти високого рівня сформованості англомовної ЛК у читанні з використанням автентичним ПТ за допомогою розробленої нами методики.

На різних етапах наукового пошуку ми використовували такі **методи дослідження**: критичний аналіз наукової методичної, педагогічної та психологічної літератури; вивчення досвіду вітчизняних та зарубіжних викладачів щодо навчання іншомовної лексики; моделювання навчального процесу з використанням методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ у майбутніх учителів АМ; для перевірки ефективності методики ми використовували метод пробного навчання; тестування з метою перевірки рівня сформованості англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ у студентів другого курсу; метод кількісного і якісного аналізу для обробки і перевірки результатів пробного навчання.

Наукова новизна одержаних результатів нашої роботи полягає у тому, що:

1. уточнено поняття і структуру англомовної ЛК майбутніх учителів, обґрунтовано педагогічні та психологічні передумови її формування;
2. удосконалено принципи відбору автентичних ПТ для формування англомовної ЛК у читанні;
3. набуло подальшого розвитку визначення критеріїв для конкретизації рівня сформованості англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ у майбутніх вчителів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у:

1. відборі та організації навчального матеріалу;
2. створенні комплексу вправ для формування англомовної ЛК у читанні на основі автентичних ПТ;
3. укладанні методичних рекомендацій для викладачів щодо використання розробленої нами методики в освітньому процесі.

Апробація основних положень і результатів дослідження проводилася на науковій конференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови» (20-22 березня 2019 року). Тези доповіді «Роль і характеристика автентичних прагматичних текстів для формування англомовної лексичної компетентності у читанні майбутніх учителів англійської мови» опубліковано у збірці «Ad orbem per linguas. До світу через мови» [17].

Структура кваліфікаційної роботи повністю зумовлена її цілями та завданнями. Вона складається зі вступу, трьох розділів та висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **вступі** ми обґрунтовуємо вибір теми кваліфікаційної роботи, формуємо мету, цілі та завдання, визначаємо методи дослідження та ступінь вивченості питання формування англомовної ЛК у читанні на основі автентичних ПТ у майбутніх вчителів АМ, зазначаємо наукову новизну, її практичне значення та структуру.

У першому розділі «**Теоретичні передумови формування англомовної**

лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів» описуємо особливості формування англомовної ЛК у читанні на основі автентичних ПТ, зазначаємо цілі та зміст навчання англомовної ЛК, описуємо структуру зазначеної компетентності.

У другому розділі **«Технологія формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів»** визначаються етапи формування англомовної ЛК у читанні на основі автентичних ПТ, розробляється комплекс вправ для формування у майбутніх вчителів англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних матеріалів, а саме ПТ, а також розробляється модель навчання ЛК майбутніх вчителів АМ у читанні на основі автентичних ПТ.

У третьому розділі **«Пробне навчання з перевірки ефективності методики формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів»** подається опис організації та реалізації процесу пробного навчання, зазначаються підсумки та сформовані рекомендації щодо організації навчання англомовної ЛК у читанні на основі автентичних ПТ.

У **висновках** подаються підсумки та результати наукового дослідження.

Обсяг кваліфікаційної роботи складає 113 сторінок. Вона містить 3 таблиці, 1 рисунок та 3 додатки. Список використаних джерел розміщений на 8 сторінках і складається з найменувань, де 51 українською мовою, 12 англійською мовою, 3 німецькою мовою.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ПРАГМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ

1.1. Структура, цілі та зміст формування англомовної лексичної компетентності у читанні студентів 2-го курсу

Міжнародні стосунки між Україною та провідними європейськими країнами поживаються, а отже з'являється потреба у кваліфікованих спеціалістах, які володіють ІМ, зокрема англійською. Задля забезпечення ефективного процесу навчання АМ, методи викладання у мовних ЗВО потребують суттєвих змін і новітніх підходів. Метою вивчення ІМ є формування іншомовної комунікативної компетентності [36, с.4].

Багато вчених (В. Гумбольдт, І. О. Зимня, Н. І. Гез, М. Н. Вятютнев) досліджували термін «компетентність». За словами американського науковця Н. Chomsky, компетентність – це здатність, яка є необхідною для виконання тієї чи іншої мовної діяльності у рідній мові [55, с.4]. З часом твердження дослідника уточнювалося і доповнювалося іншими вченими, але суть його залишається незмінною. Продовжуючи обмірковувати ідеї про компетентність, розвивалося і поняття комунікативної компетентності.

Комунікативна компетентність, за визначенням М. М. Вятютнева, є здібністю до створення власної програми індивідуальної мовленнєвої поведінки [13, с.38]. Таким чином, мовець повинен бути готовим до керування мовною ситуацією, адаптуватися під неї та бути здатним слідкувати за своєю мовленнєвою поведінкою. Розглядаючи цю проблему І. О. Зимня наголошує, що комунікативна компетентність – це «сформована здібність людини виступати у якості суб'єкта комунікативної діяльності спілкування» (переклад наш) [24, с.36]. За визначенням Н. І. Гез комунікативна компетентність – це володіння лінгвістичною компетентністю, знання відомостей про мову, наявність умінь

співвідносити мовні засоби із завданням та умовами спілкування, розуміння співвідношень між комунікантами, вміння організовувати мовленнєве спілкування з урахуванням соціальних норм поведінки і комунікативної доцільності висловлювання [14, с.19].

У нашій роботі ми дотримуємося визначення С. Ю. Ніколаєвої, яка стверджує, що ІКК – це «здатність успішно вирішувати завдання взаємодії і взаєморозуміння з носіями мови, яка вивчається, у відповідності з нормами і культурними традиціями в умовах прямого й опосередкованого спілкування» [30, с.36].

З цього твердження можна зробити висновок, що ІКК є явищем складним і багатокомпонентним. Володіння ним допомагає коректно використовувати мову у різних соціальних ситуаціях.

Чітке розуміння структури ІКК відіграє надзвичайно важливу роль у професійній діяльності викладача ІМ. Низка зарубіжних вчених (D. Nymes, R. Campbell, M. Canale, M. Swine та інші) займалася детальним дослідженням структури цього системного явища. На сьогоднішній день склад ІКК досі знаходиться у стані наукового дослідження та безперервно зазнає уточнень, адже являє собою складну систему понять. Попри таку ситуацію, на сьогоднішній день вчені виділяють декілька моделей ІКК. За твердженням Д. І. Ізаренкова [20, с.56] вважається, що ІКК складається із трьох компонентів, а саме:

- 1) мовного;
- 2) наочного;
- 3) прагматичного.

Такі вчені як M. Canale та M. Swine [54, с.47-54] запропонували іншу модель ІКК, структурний склад якої проілюстрований чотирма компонентами:

- 1) стратегічний компонент – можливість людини брати участь у процесі спілкування та обирати правильну стратегію ведення дискурсу за допомогою вербальних і невербальних засобів, навіть у разі загрози втрати комунікативної взаємодії;

- 2) дискурсивний компонент – здатність з'єднувати речення в змістовні усні або письмові висловлювання з використанням простих і складних синтаксичних і семантичних засобів;
- 3) граматичний компонент – здатність мовця адекватно розуміти мовний код, який у свою чергу складається із фонетичних і орфографічних правил, морфології, граматики та словникового запасу;
- 4) соціолінгвістичний компонент – здатність мовця правильно використовувати і усвідомлювати граматичні форми у різних соціолінгвістичних контекстах з ціллю реалізації індивідуальних комунікативних функцій.

Згідно з С. Ю. Ніколаєвою [30, с.91] ІКК є єдністю, яка складається з таких суб-компетентностей:

- 1) мовленнєвих компетентностей;
- 2) мовних (лінгвістичних) компетентностей;
- 3) лінгвосоціокультурної компетентності;
- 4) навчально-стратегічної компетентності.

Проаналізувавши низку моделей ІКК, ми визнали доцільним використовувати в нашому дослідженні останню, оскільки вона охоплює найбільший спектр структурних компонентів і складається з безперечних складників ІКК. Насамперед нас цікавлять лінгвістичні компетентності, а саме ЛК. Оволодіння мовним матеріалом в усній та писемній формах є метою формування мовної компетентності. За С. Ю. Ніколаєвою, мовна компетентність – це «здатність учня практично користуватися мовною системою (фонетичною, лексичною, граматичною, техніки читання і письма) відповідно до норм конкретної мови і культури на основі набутих знань про рівневу структуру цієї системи та усвідомлення особливостей мовних явищ» [30, с.95].

Предметом нашого дослідження є англомовна ЛК. Роль цієї мовної компетентності у вивченні АМ значна, а тому багато дослідників приділили увагу вивченню цього явища. Вчений М. Lewis стверджує, що мова складається з

лексики обрамленої в граматичні форми, а не з граматики із лексичним наповненням. За його словами у системі АМ граматика підкорюється лексиці [61, с.6].

На думку А. О. Фетісової, саме ЛК є мовною основою ІКК, оскільки від словникового запасу мовця залежить рівень розвитку його ІКК. Таким чином, володіючи ЛК на достатньому рівні мовець має змогу коректно опрацювати інформацію, що надходить, адекватно реагувати на неї та відчувати себе вільно у мовному середовищі [45, с. 225-234].

ЛК – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і лексичної усвідомленості [30, с.215].

За О. М. Шамовим, ЛК – це здатність людини, що базується на власному мовному досвіді, а також лексичних знаннях, навичках та вміннях, виділяти значення слова в контексті, порівнювати кількість його значень в двох мовах та виділяти специфічні явища у значенні слова, характерні для народу, котрий спілкується цією мовою [50, с.19-25]. Цю думку підтримує і К. В. Александров [2] підкреслюючи, що власний досвід і мовний досвід відіграють важливу роль в оволодінні цією компетентністю.

Інакшою є думка О. М. Солововой [41, с.145], яка стверджує, що ЛК – це знання про словниковий склад мови та вміння використовувати їх у мовленні. Процес оволодіння англомовною ЛК доволі складний, оскільки на шляху вивчення лексики виникає ряд труднощів пов'язаних з лексичними характеристиками слова, його значеннями у словниках.

За ствердженнями багатьох науковців (Е. Г. Азімова, Є. Д. Розанова, А. М. Щукіна) лексика поділяється на два види. Вчені вважають, що розглядаючи питання лексики слід зважати на такі терміни як «активна», або «продуктивна» лексика та «пасивна», або «рецептивна» лексика. У нашому дослідженні ми обрали рецептивний аспект, адже вважаємо його недооціненим у сучасній системі освіти.

За словами О. Ю. Паніної, рецептивна лексика – це синтезована діяльність, яка сприяє розпізнаванню графічного і фонетичного образу ЛО і співвідношення значення слова з його формою. Вчена зазначає, що такий вид лексики вимагає від студентів сприйняття ЛО, їх впізнання та асоціації зі значенням. Рецептивна лексика вимагає від студентів меншого навантаження на пам'ять у порівнянні з активною лексикою, оскільки звукова і графічна форми слова вже зазначені [31, с.340]

Англомова ЛК є багатокomпонентною структурною єдністю. Нерідко деякі компоненти переплітаються настільки тісно, що їх дуже важко відрізнити один від одного. Таким чином, проаналізувавши визначення науковців (О. М. Шапов, К. В. Александров, С. Ю. Ніколаєва) ми визначаємо такі структурні компоненти іншомовної рецептивної ЛК, як лексичні знання, лексичні рецептивні навички та лексична усвідомленість.

Відомо, що знання, тобто отримана інформація, є одним із базових структурних компонентів ЛК. О. М. Шапов стверджує, що лексичні знання – це знання про конкретну лексичну одиницю, знання про значення конкретного лексичного і семантичного варіанта слова, знання про форми слова (фонетичного, графічного, граматичного, морфологічного, словотвірного, лексичного, семантичного, синтаксичного рівнів мови) [50, с.19-25]. Підсумовуючи написане ми можемо зробити висновок, що під лексичними знаннями нам слід розглядати результат пізнання студентами правил лексичної системи ІМ та коректне її використання. Оволодіння цими знаннями допомагає вирішувати комунікативні і пізнавальні задачі, які трапляються на професійному шляху студентів мовних вишів. Таким чином, ознайомившись з думкою С. В. Смоліної [30, с.216-217] до лексичних знань слід віднести наступні:

- 1) знання про антоніми, синоніми, омоніми, пароніми лексичної одиниці;
- 2) знання про словотвір, знання про емоційну забарвленість ЛО;
- 3) знання етимології ЛО;
- 4) знання граматичної форми слова;

- 5) знання семантики ЛО;
- 6) знання про граматичну і лексичну сполучуваності ЛО;
- 7) знання про лексичну сторону мовлення.

Узагальнюючи написане, студенти мовних спеціальностей мають оволодіти лексичними знаннями на професійному рівні, який зміг би задовольнити соціальні потреби суспільства.

Наступними компонентами ЛК є лексичні навички. На даному етапі розвитку методики навчання мови думки вчених щодо суті лексичних навичок різняться.

Т. Б. Вєпрева стверджує, що лексична навичка – це здатність до швидкої ідентифікації слова або сполучення слів та відтворення їх у зв'язку із ситуацією [11].

За С. Ю. Ніколаєвою лексична навичка – це автоматизована репродуктивна або рецептивна дія, яка забезпечує коректне лексичне оформлення власного мовлення та адекватне сприйняття лексичного оформлення мовлення інших [30, с.216]. У нашому дослідженні ми розглядаємо лише рецептивну навичку, адже, на нашу думку, вона є недооціненою дослідниками. Так, автоматичне сприйняття в писемному мовленні ЛО та її автоматичне розуміння вважається рецептивною лексичною навичкою.

С. П. Шатілов стверджує, що до рецептивних лексичних навичок належать навички упізнавання та розуміння лексичних явищ та структури слів під час прослуховування або читання і їх вживання [51, с.29-30]. З цього випливає, що оволодівши лексичною рецептивною навичкою студенти мають бути спроможними виділити конкретну ЛО з писемного мовлення, здогадатися про її значення та мати можливість коректно співвіднести ЛО з відповідним явищем та співвіднести графічну і звукову форму слова з семантикою. Важливим у даному випадку є той факт, що реалізація лексичних навичок у рецептивних видах мовленнєвої діяльності відбувається способом розпізнавання і розуміння значення ЛО в писемному мовленні.

Спираючись на дослідження І. Н. Дмитрусенко [16, с.27-48] можна

визначити два етапи формування рецептивних лексичних навичок у читанні. На першому етапі у студентів формують три навички:

1. Навичку співвідношення зображення слова з його значенням.
2. Навичку упізнання та розуміння ЛО, які запропоновані у різних графічних формах (надрукований текст, рукопис).
3. Навичку використання словотворчої системи АМ та орієнтовні дії з семантизації незнайомих ЛО.

На другому етапі у студентів поступово формують дві інші рецептивні навички:

4. Навичку встановлення у тексті тематичних, смислових та структурних відношень для деталізації семантичного навантаження слова.
5. Навичку виділення лексико-тематичних ознак тексту задля встановлення значення незнайомого слова

Наступним важливим складником рецептивної ЛК деякі вчені вважають лексичну усвідомленість. Слід зазначити, що ця складова тісно переплітається з граматичними і фонетичними засобами, оскільки студенти мають оволодівати лексикою комплексно і знати не лише необхідні слова і словосполучення, а й адекватно користуватися АМ застосовуючи інші лінгвістичні компетентності. Згідно з С. Ю. Ніколаєвою [30, с.217] рецептивна лексична усвідомленість – це здатність студента до:

- 1) самоаналізу лексичного аспекту мовлення;
- 2) розпізнавання ЛО в усному чи письмовому мовленні;
- 3) створення власної системи знань та оволодіння іноземною лексикою, у нашому випадку англомовною;
- 4) адекватного оцінювання себе, зважаючи на лексичні помилки;
- 5) розуміння принципу функціонування тих чи інших ЛО.

Цілі формування англомовної ЛК у читанні є надзвичайно важливими, оскільки від них безпосередньо залежить зміст формування ЛК. Відповідно до Робочої програми з дисципліни «Практика усного і писемного мовлення

англійської мови» для другого курсу [36], студенти КНЛУ мають володіти мовою на рівні B2+. У програмі зазначено, що студенти мають читати різні тексти, у тому числі й прагматичні, із різною швидкістю та різними способами, що залежить від цілей читання і типів текстів. Вони мають розуміти основну інформацію, прочитану в тексті, здійснювати її пошук у тексті, знаходити основні положення. Щодо лексичної складової, то їх лексичний запас має складатися з найбільш загальної тематики й тем, пов'язаних з сферою освітньої та вчительської діяльності, а також тем, визначених програмою, загальною чисельністю 3000 слів, включаючи сталі фразеологічні та ідіоматичні вирази, синонімічні ряди та антонімічні опозиції, семантику й сферу вживання багатозначних слів у межах визначеної тематики [36, с.4-7].

Слід зазначити, що програма другого курсу пропонує такі теми для вивчення [36, с.9]:

1. Вибір професії;
2. Здоров'я людини та медична допомога;
3. Фізична культура і спорт;
4. Географічна мапа сучасного світу. Англійськомовні країни;
5. Подорожування й види транспорту;
6. Театр.

Студенти мають використовувати на заняттях АМ такі тексти: брошури, реклами, інтерв'ю, статті з газет, тексти, що відповідають зазначеним вище темам, тексти професійного спрямування, автентичні художні тексти [36]. З цього можна зробити висновок, що використання автентичних ПТ передбачено програмою АМ для другого курсу.

За «Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» під редакцією С. Ю. Ніколаєвої [19], у царині загального читання студенти мають читати тексти з високим рівнем самостійності, адаптувати стиль і швидкість читання до різних цілей, вибірково використовувати відповідні довідкові джерела. Студенти мають володіти

широким активним словниковим запасом читання, але є можливість, що вони не матимуть змогу розуміти маловживані ідіоми. Щодо читання кореспонденції, то люди, що вивчають АМ на рівні В2, мають читати її відповідно до своїх інтересів і виділяти найсуттєвіше. Під час читання задля отримання інформації та аргументації користувачі мови мають вилучати інформацію, з вузькоспеціальних джерел у межах своєї сфери, розуміти спеціальні статті поза межами своєї діяльності, за умови, що інколи можна користуватися словником для підтвердження своїх здогадок щодо спеціальних термінів. Вони також можуть розуміти статті, що стосуються сучасних проблем та містять особливі думки автора. Читаючи інструкції студенти, що володіють рівнем В2 мають розуміти довгі та складні інструкції у своїй сфері, а також застереження та деталі при умові, що є змога перечитати тяжкі місця [19, с.114-115].

Схожі вимоги до рівня В2 можна побачити й в зарубіжних джерелах, таких як праця “Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen” авторів J. Trim, B. North та J. Sheils. До зазначеної вище інформації дослідники додають, що студенти мають читати і розуміти статті та документи з проблемних питань, де відстоюється чиясь позиція або ж виражається чиясь ставлення. Студенти також розуміти тексти сучасної літературної прози [65, с.36].

Визначивши цілі формування англомовної ЛК, слід розглянути й зміст її формування у читанні. Головним завданням формування англомовної ЛК є формування лексичних знань, лексичних навичок та лексичної усвідомленості.

Ми погоджуємося з думкою С. Ю. Ніколаєвої, яка дає визначення змісту навчання, як базисної категорії методики навчання ІМ, котра конкретизує, що повинен засвоїти студент та чого його навчати. Зміст навчання передбачає насамперед формування ІКК студентів [30, с.100].

У нашій роботі ми погоджуємося з ідеями дослідниці І. Н. Дмитрусенко [16, с. 143-144], котра відносить до змісту навчання рецептивної лексики такі фактори:

1. Лексичний мінімум із загальної професійної та академічної лексики;
2. Рецептивні лексичні навички;

3. Теми, котрі вивчають студенти та відповідають їх професійній спрямованості;
4. Знання культури країни, мова якої вивчається;
5. Вміння студентів працювати з довідниками та словниками.

Вважається, що ЛК є базовою складовою, у випадку, коли мова йде про вивчення ІМ. Формування рецептивної ЛК це складний процес, який відбувається у декілька етапів та безпосередньо має вплив на становлення ІКК студентів. На сьогоднішній день вчені не дійшли згоди щодо кількості етапів, тому ми розглянемо декілька варіантів формування англомовної ЛК.

Аналізуючи праці В. С. Бронської [10, с.705-706] та О. М. Шамова [49, с.30] можна виділити чотири основні етапи формування іншомовної лексичної компетентності. Важливим є те, що ці етапи демонструють формування як рецептивної так і продуктивної навички.

На першому етапі відбувається здобуття емпіричних знань про слово. Студенти можуть пов'язати графічний і звуковий образи слова, визначити частину мови ЛО, здогадатися про значення з рідної мови за аналогією, отримати інформацію про його значення. Слід пам'ятати, що ЛО функціонує по-різному у різних контекстах і саме на цьому етапі студент має змогу спостерігати за цим явищем. Цю ж думку підтримує дослідник О. М. Шамов [49, с.30], який стверджує, що формування лексичних навичок починається із спостережень за словом у письмових та усних контекстах.

Наступний етап безпосередньо пов'язаний з семантичною характеристикою слова. Студенти аналізують слово, набувають про нього рефлексивних знань, обирають найкоректніший переклад та значення слова за контекстом, відбувається розбір інших компонентів в структурі слова.

На третьому етапі відбувається поглиблення знань студентів про поняття, концепт і значення слова, накопичення знань про лексичну структуру АМ. Студент розуміє точний зміст речення і може замінити ЛО у реченні на синонім зважаючи на контекст.

На відміну від третього (теоретичного) етапу, четвертий етап є практичним та пов'язаний з виконанням над англомовним словом дій практичного характеру. На ньому відбувається дві важливі функції: 1) розпізнавання ЛО в контексті та 2) використання ЛО у різних комунікативних і некомунікативних ситуаціях. Таким чином ми можемо зробити висновок, що до моделі формування англомовних рецептивних навичок четвертий етап не входить, оскільки він є продуктивним.

Деякі дослідники (С. П. Шатілов, Н. В. Баграмова) виділяють лексичні навички поміж усіх інших складників та вважають саме їх основним компонентом ЛК, а отже існує низка праць присвячених саме формуванню лексичних навичок. Слід зазначити, що при формуванні англомовної ЛК формування англомовних лексичних навичок є невід'ємним і важливим процесом для професійної мовної кар'єри спеціаліста.

С. П. Шатілов [51, с.29-30] запевняє, що студенти мають використовувати логіко-дискурсивні і аналітичні операції в процесі формування рецептивних лексичних навичок з метою переосмислення ЛО та їх повного розуміння у контексті. За його словами основними трьома етапами у формуванні будь-яких навичок, у тому числі й лексичних, є: орієнтовно-підготовчий етап; стереотипно-ситуативний етап; варіативно-ситуативний етап. Дослідниця Т. С. Серова [39, с.92] доповнила цю модель ще двома: етап розвитку і удосконалення і системно-синтезуючий етап. Таким чином, на першому етапі відбувається процес семантизації та відтворення ЛО. Студенти аналізують зв'язки слів у контексті. На наступних двох етапах відбувається ідентифікація та осмислення ЛО з тексту, розуміння значення слова у контексті. На четвертому етапі у процесі роботи студенти мають змогу прослідкувати за взаємодією лексичних навичок з іншими мовленнєвими навичками. Заключним етапом є розвиток вмінь використовувати лексичний матеріал для вирішення різних комунікативних задач в процесі читання. Ці етапи мають проходити послідовно та бути націленими на розвиток вмінь використовувати ЛО в різних комунікативних і не комунікативних ситуаціях.

За І. Н. Дмитрусенко оволодіння іншомовною рецептивною лексикою відбувається в три етапи. Насамперед, на перших двох етапах формуються рецептивні лексичні навички, які згодом на третьому етапі удосконалюються. У ході першого етапу студент має ознайомитися з новими ЛО, запам'ятати варіанти перекладу, проаналізувати їх значення в різних контекстах. На другому етапі формування рецептивної лексичної навички студентові необхідно мати здібність обирати коректний варіант перекладу слова спираючись на контекст, запам'ятовувати специфічні значення виучуваних ЛО. На останньому, третьому етапі студент має розуміти переклад речень, фраз, ідіом, текстів різного стилю та жанру. Вчена стверджує, що вміння читати тексти ІМ удосконалюється саме у процесі формування рецептивної лексичної навички [16, с. 42-43].

Насамперед, як результат формування англомовної рецептивної ЛК студенти повинні продемонструвати такі вміння як:

- 1) виправляти власні лексичні помилки та здійснювати самоконтроль;
- 2) здогадуватися про значення нових ЛО не знаючи їх точного перекладу рідною мовою;
- 3) застосовувати синоніми до ЛО;
- 4) ідентифікувати слово АМ в усному і писемному мовленні;
- 5) знаходити необхідні ЛО у внутрішньому лексиконі та коректно відтворювати їх;
- 6) виділяти у своєму мовленні предмет, про який говориться і коректно використовувати ЛО, пов'язуючи їх у речення;
- 7) імітувати звукову форму англійського слова.

Підбиваючи підсумки, формування англомовної рецептивної лексичної компетентності передбачає відбір тем орієнтованих на майбутню професію, комунікативних ситуацій та використання комплексу вправ, за допомогою яких студенти матимуть змогу активно використовувати ЛО у повсякденному житті. Нам вдалося розробити такий комплекс вправ і ми демонструємо його у наступному розділі (див. Підрозділ 2.2).

1.2. Психолого-педагогічні передумови формування англомовної лексичної компетентності компетентності у читанні студентів 2-го курсу

Розуміння психолого-педагогічних передумов формування англомовної ЛК є надзвичайно важливим у процесі оволодіння лексикою. Психологічний та педагогічний аспекти є складовими компонентами процесу навчання, а отже ефективність самого навчання залежить значною мірою від них. Услід за дослідником Ю. О. Семенчуком, розглядаючи формування англомовної ЛК, перед викладачами ІМ постає два основних завдання: 1) допомогти студентам оволодіти знаннями про лексичний склад АМ; 2) надати студентам можливість набувати мовленнєвих лексичних навичок та допомагати їм вдосконалювати їх [38, с.121].

Дослідниця З. І. Кличнікова у своїх працях підкреслює важливість психологічної складової у процесі формування компетентностей у читанні. За словами вченої, читання – це складний процес сприйняття та переробки інформації, яка графічно закодована згідно правил системи тієї чи іншої мови та узгоджується з низкою закономірностей. Такими закономірностями на думку вченої виступають: комунікація з автором тексту через сам текст, декодування інформації отриманої з тексту, процес вдосконалення особистості читача, вивчення системи правил рідної чи ІМ, отримання естетичної насолоди від прочитаного, пізнавальний вплив на людину, розвиток образного мислення та активний розвиток психічної діяльності читача. Дослідниця робить значний акцент на психологічних особливостях процесу навчання читання ІМ, до яких вона відносить розвиток здібностей прогнозування майбутніх подій у тексті, можливість вгадати слово за його елементами, здібність до передбачення наступних слів, які могли б знаходитися в реченні [21, с. 3-4, 35-43].

Слідом за З. І. Кличніковою визначаємо, що у процесі навчання читання АМ слід обирати тексти, котрі мають чітку мотивацію та здатні викликати у студентів певні емоції [21, с. 155-180]. На нашу думку, такі тексти підвищують інтерес студентів до пізнання нового та значно покращують процес навчання у ЗВО.

Вчена А. В. Палецька-Юкало приділяє велику увагу твердженню та

властивостям слова. Дослідниця стверджує, що у процесі сприйняття та розуміння мовлення на слух, слово постає у ролі комплексного подразника. У той самий час слово відіграє функцію мовленнєвої діяльності людини, оскільки ми висловлюємо свої думки в усній чи письмовій формі. Також, важливо не плутати такі поняття як «значення слова» та «смысл слова». Ці два поняття є протилежними та психологи наголошують на їх відмінності. Узагальнені найважливіші ознаки слова та віднесення його до певної категорії визначають значення слова. Значення, якого слово набуває в конкретній ситуації мовлення, його індивідуальні ознаки формують смысл слова [35, с. 40].

Дослідник Ю. О. Семенчук наголошує, що процес оволодіння англомовною лексикою доволі складний та складається з низки певних послідовних дій. На самому початку цього процесу дії студентів спрямовані на сприйняття ЛО, розпізнаванні їх у мовленні та чіткому розумінні їх значення. Наступні дії, які студенти мають виконувати на шляху до вивчення іншомовної лексики, спрямовані на відновлення цих ЛО з пам'яті, певну їх трансформацію в мові та сполучення їх з іншими словами чи словосполученнями у речення для висловлення своїх власних ідей, вражень та думок. Таким чином, у процесі оволодіння англомовною лексикою студенти мають мислити поетапно та послідовно оволодівати лексичними навичками у процесі формування англомовної ЛК [38, с.122]

Такі психічні процеси, як увага, мислення, пам'ять, сприйняття, відчуття, вік студента слід враховувати при формуванні англомовної ЛК [38]. Вони є надзвичайно важливими складовими в процесі вивчення ІМ, зокрема оволодіння лексикою. Здатність студентів до забезпечення коректного функціонування цих процесів є психологічною передумовою формування англомовної ЛК. У цьому підрозділі ми розглянемо ці когнітивні процеси детальніше.

Психологічний процес мислення має безпосередній вплив на формування ЛК студентів у процесі вивчення АМ. Слід зазначити, що цей когнітивний процес допомагає мовцю висловлювати свої думки і емоції задля досягнення мети та

розв'язання всіляких завдань. За Л. Х. Цику мислення – «це процес відображення об'єктивної діяльності в наших уявленнях, судженнях та поняттях» (переклад наш) [46, с.221].

Услід за дослідницею А. В. Палецькою-Юкало у процесі використання лексики, в нашому випадку англомовної, відбувається реалізація функції мислення для вирішення низки проблем, пов'язаних з мовними компетентностями [35]. Мислення та мовлення є пов'язаними між собою процесами і цю особливість слід враховувати при формуванні англомовної ЛК. Процес мислення має активізуватися на усіх рівнях діяльності студентів задля успішного оволодіння новою ІМ. Для студентів другого курсу, що вивчають мову, головним є не лише розуміння окремого явища, а й осмислення мети та розуміння дій, які вони виконують, їх алгоритм. Кожний процес, який пов'язаний з процесом мислення сприяє вирішенню певної поставленої задачі, оскільки сама потреба в мисленні виникає тільки тоді, коли ми хочемо зрозуміти щось або висловити свої думки, ставлення та емоції. Науковець Ю. О. Семенчук стверджує, що під час оволодіння англомовною ЛК задіяні такі психічні процеси, як створення умовиводів та зіставлень, трансформація ЛО, синтез та аналіз лексичного матеріалу, підбиття підсумків [38]. За твердженнями Н. В. Сяськи процес пізнання чогось нового починається саме з порівняння явищ. Він набуває властивостей за допомогою аналізу, тобто вивченню властивостей явища та його особливостей, а також занурення в саму суть цього поняття. Заключним етапом процесу пізнання є синтез властивостей для використання поняття у майбутньому [43].

Вслід за Л. В. Ягеніч слід поділяти мислення на критичне та творче. Студенти застосовують творче мислення при втіленні нових задумів та ідей. Критичне мислення використовується задля перевірки рішень певних завдань, виявлення їх недоліків та подальшого усунення дефектів. Задля забезпечення ефективного формування англомовної ЛО студентам необхідно використовувати обидва типи мислення [42].

Важливим фактом є те, що вивчаючи будь-яку мову студенти використовують однакову логіку мислення, оскільки для вивчення будь-якої мови ми використовуємо однаковий алгоритм дій та однакові прийоми вивчення ІМ. Таким чином можна стверджувати, що логіка мислення, якою керуються студенти другого курсу задля оволодіння ІМ не залежить від мови, що вивчається.

Процес мислення тісно пов'язаний з ІМ, але є частка дослідників, хто стверджує, що цей процес відбувається лише завдяки рідній мові. Багато вчених вважають, що думка ІМ може бути створеною лише завдяки рідній мові, адже тільки слова рідною мовою пов'язані із процесом мислення. Слід зазначити, що іноземні ЛО не пов'язані з процесом мислення, а мають зв'язок безпосередньо зі словами та формами рідної мови, оскільки зазвичай студенти формують думки рідною мовою та перекладають їх на іноземну. Багато науковців вважають, що оволодіння АМ на достатньому рівні можливе лише тоді, коли присутнє мислення цією мовою. Дослідник Б. В. Беляєв наголошує, що людина може мислити не лише рідною мовою, а й іноземною [5, с.154]. З цього можна зробити висновок, що таке явище можливе лише у тому випадку, коли студенти мають високий рівень мовної підготовки.

На нашу думку, оволодіти АМ можна лише у випадку мислення цією ж мовою. Таким чином, студенти мають формулювати свої думки АМ, а не витратити зусилля на переклад з рідної мови на іноземну, сповільнюючи процес мовлення. Слід зазначити, що швидкість мислення, яка сприяє своєчасному розв'язанню мовних задач та упорядкуванню засвоєних знань є надзвичайно важливою в процесі мовлення. Вона безпосередньо залежить від рівня сформованості ЛК.

Наступний важливий процес, який безпосередньо тісно пов'язаний з мисленням – це пам'ять. За Р. С. Немовим, пам'ять – це «здатність до отримання, збереження та відтворення життєвого досвіду» (переклад наш) [33, с.218]. Неможливо не погодитися з дослідником М. І. Жинкіним, який виділяє пам'ять як складний психологічний процес, сенс якого закладений в запам'ятовуванні

інформації, її збереженні та відтворенні з метою використання цієї ж інформації у майбутньому [18, с.85].

Важливою ознакою пам'яті є рівень її стійкості. Саме від цього когнітивного процесу залежить кількість часу, яку студент витрачає на запам'ятовування вивченого матеріалу, у тому числі й лексичного, а також час, котрий витрачається на його забування.

Пам'ять має індивідуальний характер, адже залежить від вікових особливостей студента, його психологічного стану, рівня зацікавленості в предметі, що викладається. За дослідженнями О. Б. Бігич впливає, що низка вчених (П. І. Зінченко, В. Я. Ляудіс, А. О. Леонт'єв) наголошують на тому, що пам'ять не завжди залежить від вікових можливостей студентів. Рівень ефективності оволодіння матеріалом більшою мірою залежить від чіткості поставленого завдання та від шляху організації матеріалу для запам'ятовування. О. Б. Бігич наголошує на значущості терміну професійна пам'ять. Насамперед, такий вид пам'яті є пов'язаним з фахом людини, але також стосується студентів 2-го курсу, оскільки має відношення до їх навчальної та професійної діяльності [42].

Відомо, що пам'ять поділяється на довготривалу і короткочасну. Насамперед, В. Я. Ляудіс стверджує, що вивчені ЛО з самого початку потрапляють до короткочасної пам'яті, а вже після виконання вправ та активного використання переходять до довготривалої пам'яті [29, с.158].

Р. С. Немов поділяє пам'ять на мимовільну і довільну. Інформація, що надходить до мимовільної пам'яті, сприймається автоматично, без будь-якого попереднього завдання, пов'язаного з запам'ятовуванням, збереженням, впізнаванням чи відтворенням цієї ж інформації. У випадку надходження інформації до довільної пам'яті студенти керуються силою волі та ставлять перед собою певні цілі, пов'язані з запам'ятовуванням [33, с.219-220]. Задля того, щоб лексичний матеріал якнайдовше утримувався в пам'яті, студенти мають чітко усвідомлювати використання і значення ЛО та керуватися правильною

мотивацією для використання ЛО у повсякденному житті.

Як зауважує дослідниця О. В. Алікіна, читаючи текст студенти змушують працювати усі типи і види пам'яті, а саме моторну, емоційну, слухову, зорову, словесно-логічну та образну. Таким чином у процесі читання забезпечується перехід вивченої лексики до довготривалої пам'яті [3]. Л. С. Бірецька наголошує, що процес запам'ятовування може бути довільним чи мимовільним, механічним або свідомим. Від процесу запам'ятовування залежить ефективність процесу формування англомовної ЛК [8].

На нашу думку, на сьогоднішній день в царині освіти існує нагальна потреба в організації практичних занять з АМ, яка буде спрямована на забезпечення ефективного процесу вивчення та запам'ятовування студентами лексичного матеріалу.

Важливе значення у процесі формуванні англомовної ЛК займає мотиваційна складова. Р. С. Немов визначає мотивацію, як сукупність якостей психологічного характеру, які у свою чергу пояснюють поведінку людини, її направленість та активність. За словами дослідника, мотивація пояснює цілеспрямованість зусиль, їх організованість та стійкість, направлених на досягнення певної мети [33, с.463]. Насамперед, вона забезпечує продуктивність, успішність та інтенсивність навчального процесу і безпосередньо впливає на ставлення студентів до нього. Таким чином, для забезпечення ефективного формування англомовної ЛК мотиви студентів до вивчення лексики мають задовольнятися.

За твердженням В. Д. Борщовецької мотивацію відносять до педагогічних передумов формування іншомовної лексичної компетентності, у нашому випадку англомовної. Дослідниця наголошує, що інструментальна та інвентаризаційна види мотивації покращують ефективність формування англомовної ЛК. Інструментальна мотивація – це такий вид мотивації, що сприяє позитивному відношенню студентів до поставлених перед ними завдань. Інвентаризаційна мотивація полягає у контролі студентів над своїми знаннями англомовної лексики [9].

Одним з основних завдань викладача є підтримка мотивації студентів, забезпечення актуальності лексичного матеріалу, що вивчається. Їх емоції та відчуття на занятті АМ є надзвичайно важливими, адже матеріал вивчається студентами краще у тому випадку, коли задіяна їх емоційна складова. Задля того, аби підвищити мотиваційний рівень студентів у процесі навчання, ми вважаємо доцільним використання англомовних автентичних джерел, які забезпечують актуальність лексичного матеріалу з ІМ, що вивчається, відповідають рівню знань студентів, мотивують їх використовувати вивчену лексику у повсякденному житті та позитивно впливають на процес формування англомовної ЛК. У такий спосіб можна не лише покращити мотивацію, забезпечити ефективність процесу навчання а й збагатити лексику студентів та поглибити їх знання з ІМ.

Важливим фактором, що впливає на мотиваційну складову, є комплекс вправ, який використовують викладачі у процесі навчання для формування англомовної ЛК у студентів ЗВО. Етап введення нових ЛО та тренування їх вживання в АМ пов'язаний з вправами некомунікативного та умовно-комунікативного характеру, які сприяють формуванню англомовної ЛК. Вважається, що у процесі виконання таких вправ студенти мають можливість підготуватися до розуміння автентичного матеріалу, зняти мовні труднощі та ознайомитися з новими словами, які використовують носії АМ. Такі вправи повинні відповідати мовному рівню студентів та їх можливостям, оскільки неправильно підібрані матеріали можуть стати причиною дискомфорту та стресових ситуацій під час навчального процесу.

На другому році навчання студенти мовних спеціальностей знаходяться на початковому етапі становлення професійних вмінь та навичок, а отже ефективність вивчення ІМ значною мірою залежить від їх мотивації. Студенти починають використовувати мовну здогадку повною мірою, розуміти значення слів за їх контекстом, тому підбір вправ для автентичних англомовних текстів у читанні, що сприятиме підвищенню рівня мотивації студентів є важливим. Занадто складні чи занадто легкі вправи можуть швидко позбавити студентів мотивації до навчання, у тому числі й до вивчення лексики, тому відбір

англомовних автентичних матеріалів для читання має відбуватися ретельно, відповідно до індивідуальних і вікових особливостей студентів та згідно з робочою програмою. Наявність підвищеної мотивації до навчання забезпечує свідоме сприйняття нових ЛО, запам'ятовування та використання їх в своєму мовленні, тому організація роботи студентів має бути добре спланованою. Акцентуючи увагу на використанні англомовних автентичних текстів у читанні, слід зважати на той факт, що форми і прийоми роботи з ними мають мотивувати студентів до вивчення іноземної лексики та використання її у майбутньому.

На нашу думку, увага також є важливим психологічним складником, що безпосередньо впливає на формування англомовної ЛК. М. О. Сушко стверджує, що увага – «це спрямованість та зосередженість свідомості у певний момент часу на якомусь реальному або ідеальному об'єкті» [42, с.103].

Дослідниця Д. А. Руснак проаналізувала у своїх дослідженнях фактор уваги та стверджує, що у віці 18-21 року, за могутністю кореляційних зв'язків цей психологічний процес посідає четверте місце, а в 22-25 років цей показник знаходиться вже на другому місці [42, с.28]. З цього можна зробити висновок, що студенти другого курсу знаходяться у тому віці, що характеризується найнижчим рівнем уваги, а отже викладачам слід зважати на цей факт під час формування їхньої англомовної ЛК.

На сучасному етапі розвитку психологічної науки науковці виділяють три види уваги: мимовільну, довільну, пост довільну. За словами дослідників, цей когнітивний процес характеризується такими якостями як рівень стійкості, обсяг, концентрація, розподіл між об'єктами та можливість переключатися з одного предмету на інший. Слід зазначити, що спроможність студента зосереджуватися на одному або кількох об'єктах є безпосередньо пов'язаною з рівнем стійкості уваги. Розглядаючи увагу, як складний психологічний компонент, необхідно наголосити на тому, що зацікавленість студентів у вивченні англомовної лексики та інтерес до вивчення ІМ є важливими компонентами, які забезпечують її стійкість та належний рівень концентрації. Можливість переключати увагу з

одного предмету на інший є важливою особливістю цього явища, оскільки цей процес здійснюється студентами послідовно та свідомо. Щодо розподілу уваги, то цей когнітивний процес відбувається у тому випадку, коли студентам необхідно зосередитися на декількох справах одночасно, що зазвичай знижує рівень її концентрації. У такому випадку вчені радять концентруватися на виконанні якогось одного завдання і після його завершення сконцентруватися на виконанні іншого, що значно збільшить якість виконання двох завдань, а інколи і енергію, витрачену на виконання завдань. М. О. Сушко наголошує, що кількість об'єктів, що одночасно знаходяться у свідомості студентів, пов'язані з обсягом їхньої уваги [42, с.103-104].

Неможливо оминати той факт, що увага посідає особливе місце серед психологічних процесів, оскільки вона є присутньою в кожному із них і її не можна відокремлювати. У той же час увага не має ніякого продукту свого існування. Цей когнітивний процес є тим особливим і необхідним елементом, що присутній в усіх психологічних процесах, розглянутих нами в цьому розділі. Основне завдання уваги у процесі формування англomовної ЛК у студентів другого курсу – це покращення роботи інших психологічних процесів.

1.3. Автентичні прагматичні тексти як засіб формування англomовної лексичної компетентності у читанні студентів 2-го курсу

На сучасному етапі розвитку методики навчання АМ у ЗВО існує необхідність перегляду навчальних матеріалів для читання та розробка нових комплексів вправ, які сприятимуть оволодінню студентами сучасною лексикою, відповідатимуть цілям та завданням формування англomовної ЛК. За словами дослідниці А. О. Криворучко, ще одним важливим завданням сучасної освіти є формування такого студента, який володіє низкою знань про країну та культуру, мова якої вивчається, а також базовими знаннями про мовну поведінку носіїв мови та вміння використовувати їх у спілкуванні. Слід зазначити, що студенти мовних спеціальностей мають володіти інформацією про мову, культуру, звичаї

та традиції країни, а також правила поведінки, задля того, щоб відчувати себе впевнено у процесі комунікації з носіями мови [25, с.208-210].

У процесі навчання більшість мовних ЗВО надають перевагу адаптованим текстам або самостійно-розробленим матеріалам. За думкою науковця J. Harmer, адаптовані матеріали доречно використовувати лише у тому випадку, коли на задану тему неможливо віднайти автентичні [59, с.198]. Насамперед, тексти, що використовуються на заняттях АМ мають містити саме ту лексику, яку використовують носії мови у повсякденному житті. Отже, ми вважаємо, що автентичні англомовні ПТ відповідають усім критеріям, які спрямовані на формування та вдосконалення англомовної ЛК.

Німецький вчений С. Edelhoff стверджує, що автентичним текстом можна назвати лише той текст, котрий був створеним, промовленим або написаним носієм мови. За словами дослідника, за змістом автентичний текст є протилежним до слів «сфабрикований» та «адаптований» [56, с.8].

Слід зазначити, що поняття ПТ запропонувала І. Л. Бім. Саме вона ввела цей термін у програму ІМ для загальноосвітньої школи. Вчена стверджує, що ПТ – це автентичні тексти, що різняться за своєю тематикою та характером, які не є складними за своєю структурою та регулюють буденне життя людей у країні, мова якої вивчається [4]. За словами дослідниці під ПТ слід розуміти той, який характеризується практичністю, точністю, змістовністю, зв'язністю, функціональністю, наявністю типових граматичних структур, ясністю основної інформації, що викладена в тексті та використовуються у засобах масової інформації [7, с.18-24]. За дослідженнями вченої С. О. Колоди, до цієї групи текстів вчені відносять тексти інформативного, регулятивного, інструкційного характеру, які оточують носіїв мови у сфері їх соціальної діяльності. Вчена визначає автентичні тексти, як оригінальні тексти, що використовуються носіями мови у реальному житті для задоволення власних потреб, а не для навчальних ситуацій. За її словами, використання автентичних текстів на занятті з ІМ має домінувати, оскільки воно спрямоване на майбутнє використання студентами ІМ

в природному середовищі з носіями тієї мови, що вивчається. Такі навчальні матеріали сприяють створенню автентичних ситуацій спілкування в процесі навчання та допомагають наблизити студентів до спілкування ІМ у житті та поза межами ЗВО. Автентичні матеріали являються своєрідним інформаційним ресурсом та джерелом мотивації до навчання [23, с.206].

Слідом за В. А. Гончаровою та Ю. Ш. Юнусовою визначаємо, що автентичні ПТ насичені мовними реаліями, великою кількістю унікальної лексики, до якої неможливо підібрати еквівалентні значення в рідній мові та містять знання про країну, мова якої вивчається [15, с. 202].

За словами вчених Н. О. Савінової та Л. В. Міхалевої до автентичних прагматичних матеріалів слід відносити аудіоматеріали та аудіовізуальні матеріали, такі як інформаційні радіо- і телевізійні програми, повідомлення новин, прогноз погоди, інформаційні оголошення, що використовуються в аеропортах, на вокзалі та радіо. Саме такі матеріали є дуже важливими для занять ІМ, оскільки вони дають змогу студентам поринути в атмосферу реальних мовних ситуацій між носіями мови [37].

У нашій роботі ми визначаємо ПТ як короткі та змістовні автентичні тексти, які використовуються носіями мови в межах їх країни.

Дослідниця К. С. Кричевська стверджує, що автентичними матеріалами можна вважати літературні, фольклорні, музикальні та образотворчі твори мистецтва, а також предмети реальної дійсності та їх зображення. Що ж стосується побутової сфери життя, то вчена виділяє ці матеріали в окрему групу прагматичних матеріалів. До неї вона відносить етикетки, анкети, об'яви, запрошення, рахунки, меню, оголошення різного характеру, картки та інше [26, с.15-19]. Дослідники Мільруд Р. П. та Носонович О. В. додають до цього списку анекдоти, короткі записки зі щоденників, листування, рекламу, дитячі казки, інтерв'ю та країнознавчі статті [32]. Зазвичай такі тексти є короткими за своєю формою написання, змістовними та містять актуальну лексику, яка використовується в країні, мовою якої вони написані.

Неможливо не погодитися з думкою вченої С. О. Колоди, яка стверджує, що можливість визначити тип тексту у процесі навчання читання прагматичних матеріалів, значно полегшує розуміння цілі комунікації, яка зазначена автором. Дослідниця запропонувала типологію автентичних ПТ згідно з домінуючим способом впливу на адресата та розділила їх на чотири типи. Перший тип – інформативно-репрезентативний, до якого відносяться такі ПТ, як плани, вивіски, меню, інформаційні таблиці, об'яви, довідкові матеріали, розклади, прогноз погоди, афіші, карти та схеми. Наступний тип вчена виділяє як інструктивно-директивний та стверджує, що до нього можна долучити такі тексти, як інструкції, правила поведінки, кулінарні рецепти, путівники, вказівки інструктивного і директивного характеру. До третього типу слід відносити тексти, що переконують та впливають, а саме реклама, афіші, анонси, етикетки рекламного характеру, тексти з путівників. Останній тип цієї класифікації – це документальний. Він налічує низку автентичних текстів документального характеру, таких як посвідчення осіб, медичне страхування, посвідчення водіїв, свідоцтва про народження, дипломи, атестати та фінансові документи [23].

Вчена Г. І. Вороніна керуючись жанровими характеристиками, пропонує іншу класифікацію автентичних ПТ, котра складається лише з двох компонентів. До першої групи відносяться функціональні тексти повсякденного вжитку, які виконують застережливу, роз'яснювальну, рекламну та інструктуючу функції. До другої групи відносяться інформаційні тексти, які містять інформацію, що постійно оновлюється. Такими текстами є інтерв'ю, дорожні знаки, опитування, репортажі, коментарі, афіші, графіки, актуальна сенсаційна інформація, роз'яснення до діаграм та статистичних даних [12].

У своїх працях дослідниця С. К. Кричевська [26, с.13-17] стверджує, що у методиці існує ще одна важлива класифікація автентичних прагматичних матеріалів, яка базується на вживанні текстів у тій чи іншій сфері. На думку вченої такі матеріали мають поділятися на тексти в:

1. учбово-професійній сфері спілкування;

2. соціально-культурному середовищі спілкування;
3. торгівельно-комерційній сфері;
4. побутовій сфері спілкування;
5. спортивно-оздоровчому середовищі;
6. сімейно-побутовій сфері спілкування.

Слід зазначити, що на сучасному етапі розвитку методики автентичні ПТ є надзвичайно ефективними у процесі формування англомовної ЛК, оскільки вони є лаконічними за своєю формою і змістом та містять велику кількість ЛО, що використовуються носіями у реальних мовних ситуаціях за реальних обставин.

Важливим фактором є те, що автентичні ПТ виконують низку функцій у процесі навчання та формування англомовної ЛК. Вчена А. О. Криворучко [25] видає шість основних функцій автентичних ПТ у процесі вивчення ІМ. Насамперед, найголовнішою функцією є інформативна, оскільки за допомогою автентичних матеріалів студенти дізнаються про країну, мова якої вивчається, а також вивчають нову лексику. Наступною важливою функцією є ілюстративно-наочна. Автентичні матеріали поєднують у собі усі види наочності, а отже слугують засобом занурення студентів у реальне мовне середовище. Вчена підкреслює значення інтегративної функції, яка реалізується в тому, що автентичні ПТ слугують зв'язкою між частинами заняття та сприяють ефективності організації роботи на занятті з ІМ. Розвивальна функція полягає у тому, щоб розвивати пам'ять, уяву, увагу, мислення та вміння в усіх видах мовної та творчої діяльності студента. Дослідниця виділяє мотиваційну функцію, що стимулює мовленнєву активність у процесі навчання та сприяє наближенню до реальної дійсності. Виховна функція полягає у вихованні почуття поваги до народу, культури, країни та мови, що вивчається, а також к порівнянні цих понять з рідною країною [25, с.208-210]. Функції, які виконують автентичні ПТ у процесі навчання, сприяють ефективності формування усіх компетентностей, у тому числі й лексичної, а також створюють сприятливі умови для вивчення ІМ.

Завдяки своїм функціям автентичні матеріали є надзвичайно цінними у

процесі формування англомовної ЛК. Вчена О. І. Коваленко [22] досліджувала проблему цінності автентичних матеріалів у процесі навчання і виділила їх характерні особливості. У лінгвістичній сфері автентичні тексти характеризуються своєрідністю лексики та синтаксису. Зазвичай такі тексти налічують велику кількість слів та словосполучень з емоційним забарвленням, фразеологізмів, неологізмів та слів, що сприяють появі асоціативних зв'язків у читачів. Важливим фактором є те, що більшість автентичних текстів характеризуються лаконічністю та обмеженістю синтаксичних конструкцій, які використовуються у тексті, фрагментарністю та наявністю речень, що за своєю структурою є залежними, але вживаються як самостійні одиниці тексту. Розглядаючи соціокультурний аспект слід зазначити, що реалізується він в автентичних текстах через продуктивний словниковий запас студентів. До нього належать ЛО, які є найчастіше вживаються в типових комунікативних ситуаціях, а також лексика, пов'язана з висловлюванням власної думки, фонові лексика, мовні кліше та слова з національно-культурним компонентом. За допомогою цього студенти мають можливість зануритися у реалії життя носіїв мови, яку вони вивчають. Автентичні матеріали знаходять свої особливості і в психологічній сфері. У цьому аспекті вони реалізуються безпосередньо в процесі мовлення. Будь-який автентичний текст є продуктом мовлення і він є способом взаємодії на читача. У той самий час, текст виступає об'єктом смислової обробки і створює комунікативну базу для говоріння. Слід наголосити на тому, що автентичні тексти є комунікативно-цілісними, а отже вони спрямовані на розвиток активності мислення студентів, задоволення їх потреб у пізнанні [22].

Велика кількість вчених має неоднозначну думку щодо використання автентичних матеріалів у процесі формування компетентностей у читанні, але слід зазначити, що кількість переваг очевидна. Спираючись на праці О. І. Коваленко [22] та її зарубіжних колег, таких як J. K. Swaffar [64], S. M. Bacon & M. D. Finnemann [52], D. G. Little & D. M. Singleton [62] можна виділити основні переваги використання автентичних текстів у процесі навчання для формування

англомовної ЛК. По-перше, автентичні ПТ посилюють мотивацію студентів до вивчення лексики. Студенти мають можливість наочно переконатись, що невідомі їм слова використовуються носіями мови і задля успішного вивчення ІМ їм необхідно їх опрацювати. За словами зарубіжного вченого S. Ehlers студенти читають тексти, коли мають певну мету. Читання можна визначити, як вибірковий процес, оскільки студенти зазвичай опрацювають тексти, які їх зацікавлюють. Важливим є той факт, що у процесі читання людина має сподівання, які спрямовані на цей процес [57, с.63]. Саме тому автентичні ПТ мають бути цікавими для ефективного вивчення лексичного матеріалу.

По-друге, автентичні тексти є засобом для вивчення культури країни, мова якої вивчається. З цього випливає, що студенти спроможні віднайти характерні культурні явища, які є особливими саме для тієї країни та ознайомитися з пов'язаною з ними лексикою. Наступною перевагою є те, що більшість автентичних текстів різняться своєю тематикою та стилем написання, а отже у тих, хто вивчає мову є можливість поповнити словниковий запас новими ЛО. Слід зазначити, що використання адаптованих або спеціально-створених текстів може у майбутньому негативно вплинути на процес розуміння автентичних матеріалів. У такому випадку рекомендується надавати перевагу нескладним автентичним ПТ, які використовують носії мови, аніж текстам, спеціально-створеним для навчального процесу. Важливим є й той факт, що адаптовані учбові тексти втрачають характерні риси особливої одиниці комунікації, а також не мають національної специфіки та авторської індивідуальності. Автентичні матеріали, на відміну від адаптованих, ілюструють функціонування мови у тій формі, котра зрозуміла для носіїв, а також в природному соціальному контексті.

На відміну від переваг використання автентичних текстів у процесі навчального процесу, існує низка вчених, таких як D. Freedman & S. Holden [58], E. Williams [66], котрі наголошують на недоліках цих матеріалів. Основним недоліком застосування таких матеріалів на заняттях АМ вчені визначають наявність незрозумілої та занадто складної лексики. Досліджуючи працю

“Authentic Texts as Reading Materials in a Chinese as a Foreign Language Classroom: Learners’ Perceptions and Pedagogical Implications” зарубіжного науковця Sha Huang помічаємо ту ж саму думку, що за умов неправильного використання автентичних матеріалів у процесі навчання може відбутися застій розвитку компетентностей у читанні. Науковець пояснює це тим, що використовуючи на занятті складний автентичний текст, увага студентів може концентруватися лише на лексичній складовій тексту, а не на його змісті в цілому [60]. Також, у такому випадку рівень мотивації студентів може різко знизитися, що в подальшому вплине на формування усіх мовних та мовленнєвих компетентностей.

Отже, ми можемо зробити висновок, що автентичні ПТ цілком підходять для формування англомовної ЛК у читанні, але лише за умов правильного та якісного відбору матеріалів, які використовуватимуться у процесі навчання. Ми вважаємо, що читання автентичних ПТ має сильний психологічний вплив на студентів, оскільки вони стають впевненими у власних силах та можливостях, рівень їх самооцінки значно підвищується, зростає зацікавленість у предметі та у вивченні нової англомовної лексики. Завдяки їх використанню процес навчання стає орієнтованим на вивчення іншої культури, різноманітним та ефективним.

Вчені Р. П. Мільруд та О. В. Носонович [32] стверджують, що автентичність матеріалів – це відносне поняття. Воно залежить від низки факторів, таких як індивідуальні та вікові особливості студентів, умови, в яких використовуються тексти, цілі викладання матеріалу. За думкою вчених ці фактори є рушійними при визначенні автентичності тексту. Саме тому, дослідники обґрунтовуючи використання автентичних ПТ у процесі навчання, виділяють сім змістовних аспектів автентичності:

1. Автентичність учбових завдань до текстів. Завдання мають стимулювати взаємодію з текстом та повинні базуватися на тих діях та операціях, котрі відбуваються під час роботи з джерелом інформації та у вільний від навчання час.

2. Автентичність оформлення. Вона привертає увагу студентів, встановлює зв'язки тексту з реальністю і значно полегшує розуміння комунікативної задачі тексту. Цей вид автентичності є дуже важливим у процесі читання. Він реалізується в тому, що в сучасних підручниках ми можемо помітити статтю у вигляді сторінки з газети, чи текст у вигляді оголошення прикріпленого до стіни. Автентичний ПТ має нагадувати студентам про реальну комунікацію, котра завжди відбувається в конкретних обставинах між конкретними людьми.
3. Реактивна автентичність. Під цим поняттям мається на увазі, що текст, написаний носіями мови, має викликати у студентів певний емоційний та мовленнєвий відгуки, та також активізувати процес мислення. За допомогою реактивної автентичності студенти відчують спектр емоцій та асоціацій, що в подальшому прискорює процес запам'ятовування англомовної лексики.
4. Інформативна автентичність. Цей аспект за словами дослідників полягає у використанні текстів, що насичені інформацією, яка відповідає віковим особливостям студентів та їх інтересам. Інформація, що подається в тексті, має оцінюватися з точки зору значимості та доступності. Слід зважати на той факт, що інформація не основною ціллю у вивченні АМ, а лише засобом актуалізації в зацікавленні розумінні змісту прочитаного тексту.
5. Культурологічна автентичність. Цей аспект реалізується у використанні текстів, що формують уявлення про специфіку іншої культури, особливості побутових умов, звички та традиції носіїв мови та значно підвищують рівень мотивації у студентів. Вони мають змогу вивчити новий лексичний матеріал, що пов'язаний з країною, мова якої вивчається.
6. Автентичність національної ментальності. Вона виділяється в окремий аспект і є надзвичайно важливою. Цей вид автентичності визначається у доцільності використання того чи іншого висловлювання. Під час організації навчального процесу рекомендується також звертати увагу на

життєвий устрій та менталітет рідної країни. Підібраний текст не повинен містити занадто специфічну інформацію, котра буде незрозумілою для студентів через глибокі розбіжності національних культур.

7. Ситуативна автентичність. Вона передбачає природність ситуації, про яку йдеться в тексті, зацікавленість носіїв мови в темі матеріалу та можливість обговорення її в середовищі тієї країни, мова якої вивчається. Цей аспект автентичності допомагає викликати емоції та інтерес студентів, що у подальшому формує їх позитивне ставлення до вивчення АМ.

Слід зазначити, що такі фактори позитивно впливають на оволодіння студентами англомовною лексикою, а отже з цього можна зробити висновок, що автентичні ПТ є ефективним засобом формування англомовної рецептивної ЛК у читанні. Таким чином, у нашому дослідженні ми пропонуємо спиратися на аспекти автентичності, що наведені вище.

Отже, для ефективного формування англомовної ЛК у читанні ми вважаємо доцільним використовувати такі види автентичних ПТ у процесі навчання як: інтерв'ю, об'яви, оголошення, афіші, статті, тексти рекламного характеру, резюме, комікси, інструкції, візитні картки, квитки, вирізки з газет, рецепти та меню. На нашу думку, такі автентичні матеріали сприятимуть підвищенню рівня мотивації у студентів другого курсу та позитивно впливатимуть на вивчення АМ.

Висновки до першого розділу

У першому розділі нами проведено теоретичний аналіз передумов формування англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ. Спираючись на праці вітчизняних та зарубіжних науковців, нам вдалося дослідити методичне явище формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичного матеріалу та дослідити його особливості.

ЛК розглядається нами як здатність людини до правильного і адекватного оформлення і вираження своїх висловлень, а також розуміння інших. Вона базується на трьох основних компонентах: лексичних знаннях, лексичних

навичках та лексичній усвідомленості. Англомовна ЛК є мовною основою ІКК за думками багатьох вчених.

Процес оволодіння англомовною лексикою є доволі складним, а отже розуміння психолого-педагогічних умов формування ЛК є необхідним для майбутніх викладачів. Для усвідомлення цього явища слід враховувати такі психічні процеси як пам'ять, увага, мислення, сприйняття, а також звертати увагу на вік студентів та їх емоційну складову. Особливу роль відіграє лексична усвідомленість.

Нам вдалося дійти висновку, що автентичний ПТ – це текст, що відноситься до сфери масової комунікації, створений носіями мови для використання в реальному житті, а не для навчальних цілей. Такі тексти є зазвичай короткими і нескладними, до них належать вивіски, афіші, листи, запрошення, візитки, рецепти, об'яви, рекламні оголошення, тощо.

На нашу думку, використання автентичних ПТ ефективно впливає на формування англомовної ЛК. Такі тексти сприяють підвищенню мотивації студентів, допомагають їм вивчати актуальні ЛО, еквівалентів яких немає в рідній мові, сприяють покращенню знань про культуру країни та її традиції, готують студентів до реальних мовних ситуацій у майбутньому. Відбір автентичних матеріалів відіграє значну роль у процесі навчання, тому ця проблема буде розглянута детальніше у наступному розділі.

РОЗДІЛ 2

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ПРАГМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Принципи відбору автентичних прагматичних текстів для формування англомовної лексичної компетентності у читанні

Відбір навчального матеріалу для читання відіграє надзвичайно велику роль у процесі формування англомовної рецептивної ЛК. Важливим є той факт, що у методиці навчання ця проблема є актуальною, оскільки запроваджуються нові інноваційні методи та прийоми навчання ІМ, критерії відбору матеріалу постійно змінюються. Слід зазначити, що читання є засобом формування ІКК, яка є необхідною для професійної діяльності майбутнього вчителя. На сьогоднішній день існує нагальна необхідність залучення автентичного матеріалу у процес навчання, а отже ПТ мають сприяти покращенню ефективності вивчення англомовної лексики. Ми поділяємо точку зору науковців, які вважають, що процес відбору автентичного навчального матеріалу є одним з найважливіших завдань методики.

За думкою дослідниці Ю. В. Чичеріної, зміст текстів, що використовуються під час навчання, має відповідати когнітивним і комунікативним інтересам студентів, а також задовольняти їх потреби під час навчального процесу. За словами вченої, при відборі матеріалів, тексти мають відповідати за рівнем складності мовному і мовленнєвому досвіду студентів в ІМ та рідній мові, а також містити у собі цікаву інформацію, яка відповідає їх віковим характеристикам [48, с.36-41].

Спираючись на дослідження зарубіжних вчених С. Nuttall [63] та S. A. Berardo [53, с.62-63], можна визначити такі критерії відбору автентичних ПТ для читання:

1. Відповідність змісту;

2. Можливість реалізації автентичного тексту та його перспективність;
3. Доступність прочитання автентичного тексту;
4. Презентація автентичного тексту.

Розглянемо кожен з критеріїв детальніше.

Критерій відповідності змісту. Тема ПТ та його зміст мають відповідати інтересам студентів, оскільки це значно підвищить рівень їх мотивації до вивчення ІМ. Слід зазначити, що текст має бути такого типу, який у майбутньому студенти будуть зустрічати поза межами ЗВО у природному для носіїв мови середовищі. У такому випадку, студенти із зацікавленістю матимуть можливість вивчати англomовну лексику та запам'ятовувати її краще [53, с.62].

Критерій можливості реалізації автентичного ПТ проявляється в низці варіантів роботи з англomовним текстом, що відповідають цілям читання ІМ. Автентичний матеріал має сприяти виконанню поставлених навчальних цілей та фокусуватися навколо формування вмінь та навичок у читанні. З цього випливає, що при відборі ПТ слід звертати увагу не лише на теми, що запропоновані навчальною програмою, а і відповідність автентичного матеріалу до цілей навчання читання [53, с.62].

Щодо **критерію доступності читання автентичного ПТ** необхідно підкреслити, що автентичні матеріали мають відповідати рівню знань та можливостей студентів. Лексика, що використовується в текстах, має бути не занадто складною і не занадто легкою, оскільки рівень мотивації студентів до вивчення ІМ залежить від таких чинників. Англomовні ПТ мають містити новий лексичний матеріал з тем, що зазначені навчальною програмою [53, с.62].

Важливим критерієм відбору ПТ для читання є **презентація самого тексту**. Текст має виглядати автентично: у формі оголошення, візитної картки, вирізки з газети тощо. Таке оформлення допомагає привернути увагу студентів та зацікавити їх у прочитанні тексту. Слід зазначити, що презентація тексту допомагає зорієнтувати студентів та допомогти їм зрозуміти характер тексту, з яким вони будуть працювати [53, с.62].

Проаналізувавши працю О. В. Носонович та Р. П. Мільруд [32, с.6-12], ми виділили такі вимоги до автентичних текстів, які мають використовуватися у процесі вивчення ІМ:

1. Відображення особливостей культури і менталітету носіїв мови.
2. Наявність у тексті нової та цікавої інформації для людей, що намагаються оволодіти мовою.
3. Можливість викликати у читачів природній емоційний відгук.
4. Наявність ілюстративного автентичного матеріалу.
5. Природність зображення персонажів тексту, ситуацій та обставин.
6. Відповідність тексту віковим особливостям студентів, їх знанням та можливостям.
7. Наявність виховного аспекту.

З цього можна зробити висновок, що автентичний ПТ, який використовується в навчальних цілях, має містити необхідне лексичне та граматичне наповнення, відповідати реальній адекватній ситуації, в котру студент може потрапити у природному мовному середовищі. Лексичний матеріал, запропонований у тексті має бути новим та цікавим для студентів, а також спрямованим на використання його у майбутньому процесі комунікації з носіями мови.

Вчена І. М. Дмитрусенко [16] займалася дослідженням відбору текстів для самостійного читання, спрямованих на формування рецептивних лексичних навичок студентів і їй вдалося виділити такі критерії відбору текстів:

1. Врахування психологічних та вікових особливостей студентів.
2. Професійна спрямованість.
3. Виховна цінність.
4. Функціональний взаємозв'язок елементів модуля навчання.
5. Індивідуальна зацікавленість студентів у вивченні матеріалу.
6. Відповідність матеріалу рівню підготовки студентів.
7. Відповідність матеріалу рівню володіння студентами ІМ.

8. Автентичність тексту.

Запропонований перелік критеріїв відбору навчальних текстів для самостійного читання частково відповідає критеріям, якими можна користуватися при відборі автентичних ПТ для формування англомовної ЛК у читанні.

Цікавою, на наш погляд, є думка вченого А. В. Крутських, котрий стверджує, що інформація, яка міститься в автентичних текстах не має відноситися до певного маркованого періоду часу, а має бути актуальною для студентів. Автентичні матеріали, які відбираються у процесі навчання ІМ мають бути універсальними, оскільки вони використовуються протягом декількох років навчання і мають зберігати актуальність. Вчений також наголошує, що під час відбору матеріалів, слід підбирати такі тексти, які студент буде зустрічати та використовувати у своїй майбутній професії. За словами вченого, тексти мають відображати різні функціональні стилі ІМ. Студенти мають працювати не лише з художнім стилем мовлення, а й з публіцистичним, газетним, науковим, науково-технічним, офіційно-діловим стилями мовлення. Вони мають бути продемонстрованими за допомогою різних типів текстів: інтерв'ю, статті різного характеру, документи, протоколи, наукові статті, короткі інформаційні повідомлення, повідомлення про нові відкриття та досягнення. [27, с.196-197].

Ми погоджуємося з думкою вченого А. В. Крутських [27] і вважаємо, що опрацювання студентами різних стилів мовлення та типів текстів не лише допоможе збагатити їх лексичний запас і зрозуміти вживання різних ЛО в текстах, а й вплине на ефективність процесу навчання та мотивацію студентів до вивчення ІМ. Слід зазначити, що за допомогою використання автентичних ПТ на заняттях АМ студенти матимуть змогу якнайкраще ознайомитися з різними типами текстів та спостерігати використання актуальної лексики носіями мови у контексті.

Аналізуючи дослідження вищезазначених вчених та спираючись на їх ідеї, ми визначили принципи відбору автентичних ПТ для формування англомовної ЛК у читанні. По-перше, автентичний матеріал має бути підібраним зважаючи на вік студента, відповідати його індивідуальним особливостям та рівню

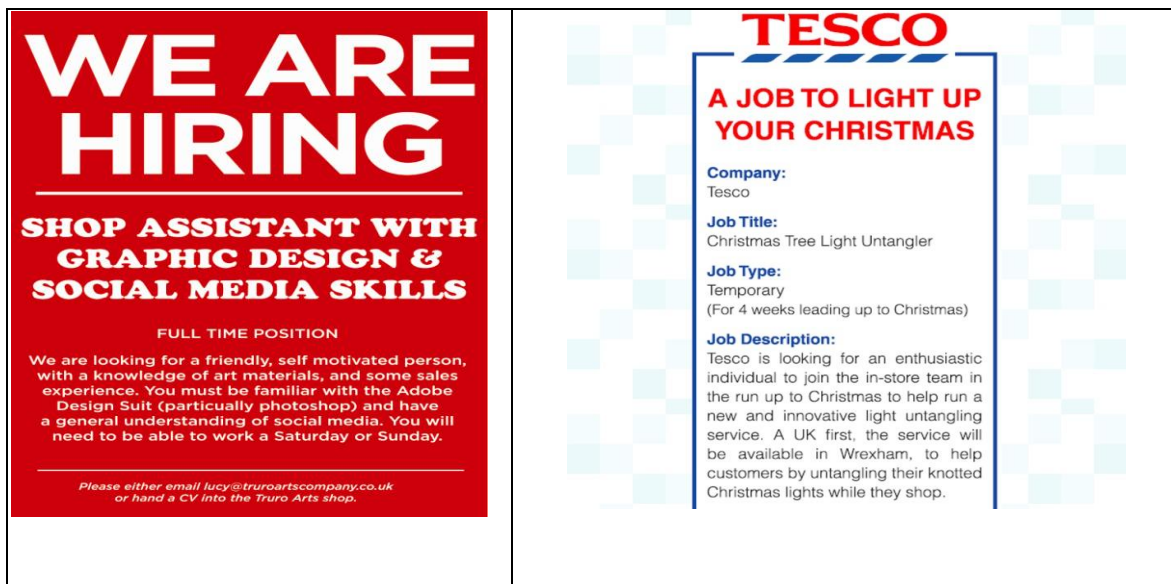
психологічної підготовки. По-друге, ПТ має містити англомовну лексику, що відповідає темам, запропонованим навчальною програмою, та відповідати цілям навчання. Лексичний матеріал має бути спрямованим на його використання у майбутній професійній діяльності студентів. Важливим фактором є те, що тексти слід відбирати з урахуванням інших матеріалів, котрі будуть вивчатися протягом року. У такому випадку тексти і матеріали будуть пов'язаними між собою та містити лексику, котра буде повторюватися, а отже й запам'ятовуватися. Студенти матимуть змогу повторювати лексичний матеріал у логічній послідовності, що у подальшому ефективно впливатиме на процес формування англомовної ЛК. По-третє, автентичний ПТ має знайомити студентів із культурою, традиціями та реаліями життя носіїв мови, що вивчається. На нашу думку, автентичні матеріали, що містять цю складову, допомагають не лише дізнатися більше про країну, а й психологічно налаштовують студентів на спілкування з іноземцями та використання вивченої лексики у майбутньому. Наступним принципом ми визначаємо відповідність автентичного тексту рівню володіння студентами ІМ. Автентичний ПТ має містити посильну для них лексику та бути зрозумілим у процесі читання. Більшість іноземних слів має бути знайомою, а нові ЛО мають бути зрозумілими для студентів у контексті їх використання. Важливим принципом відбору автентичних матеріалів ми вважаємо інформативність тексту та відповідність інтересам студентів. Інформація, що подається в ПТ має задовольняти їх потреби у пізнанні, викликати певні емоції, зацікавлювати та мотивувати до вивчення ІМ. Автентичні тексти мають містити терміни, з котрими студенти будуть працювати у майбутньому, розкривати проблеми у професійній сфері, а також способи їх вирішення. З цього випливає, що майбутні викладачі набуватимуть лексичних знань, котрі зможуть застосовувати у професійній діяльності. На нашу думку, цей критерій відіграє значну роль, адже студенти стають зацікавленими у вивченні ІМ, що підвищує рівень ефективності навчання. Останнім принципом відбору ПТ ми виділяємо їх оформлення, оскільки цей фактор допомагає студентам швидше зрозуміти тип

тексту, його характер та підготуватися до сприйняття інформації. Такий фактор також допомагає запам'ятати прочитану інформацію швидше.

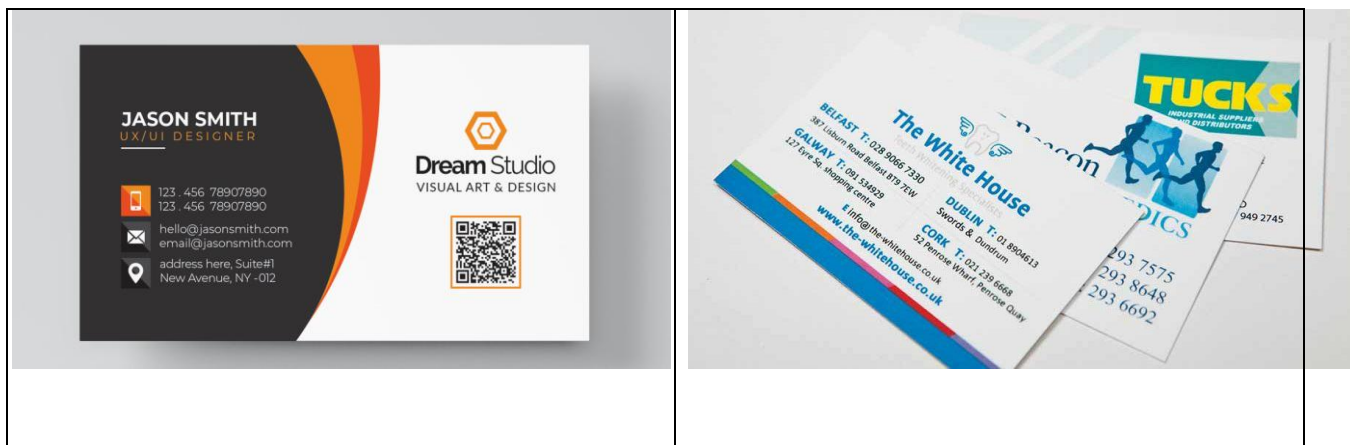
Ми вважаємо, що на сучасному етапі розвитку методики навчання ІМ проблема відбору автентичних матеріалів є одним з найголовніших завдань. Розглядаючи у нашій роботі питання використання автентичних ПТ на заняттях АМ, на нашу думку, саме вищезазначені принципи сприяють коректному відбору текстів, спрямованих на формування англомовної рецептивної ЛК у читанні.

Згідно вищезазначених принципів нами відібрано прагматичні тексти з теми “Choosing a career” для формування англомовної рецептивної ЛК студентів другого курсу. Наведемо їх приклади:

1. Приклади оголошень про роботу.

2. Приклади візитних карток.

3. Приклади вирізок з газет.

Аналогічні тексти нами використано у розробленому комплексі вправ для формування англомовної рецептивної ЛК студентів другого курсу.

2.2. Комплекс вправ для формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів у студентів 2-го курсу

Комплекс вправ для формування англомовної ЛК у читанні в майбутніх викладачів англійської мови має бути спрямований на оволодіння студентами лексичними знаннями, рецептивними лексичними навичками та лексичною усвідомленістю. Розробляючи вправи, ми користувалися рекомендаціями вчених Н. К. Скляренко [30;40] та Н. М. Тарасюк [44].

За словами дослідниці Н. К. Скляренко [40, с.3] усі вправи, незалежно від

рівня їх складності, мають складатися з таких обов'язкових компонентів:

1. Завдання.
2. Виконання завдання.
3. Контроль.

У нашій роботі ми спираємося на типологію вправ, запропоновану Н. К. Скляренко [30, с.183], в основу якої покладено такі критерії:

1. Спрямованість на прийом або видачу інформації (рецептивні, репродуктивні, продуктивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні);
2. Вмотивованість (вмотивовані, невмотивовані);
3. Ступінь комунікативності (комунікативні, некомунікативні, умовно-комунікативні);
4. Спосіб виконання вправи (парні, індивідуальні, фронтальні, хорові, у малих групах, у командах, у групі);
5. Наявність або відсутність опор (без опор, із спеціально створеними опорами, з природними опорами);
6. Наявність або відсутність ігрового компонента (без ігрового компонента, з рольовим ігровим компонентом, з не рольовим ігровим компонентом);
7. Рівень керування діями або діяльністю учня (повне, часткове, мінімальне керування).

Додатковими критеріями вчена визначає:

1. Характер виконання вправ (усні, письмові);
2. Участь рідної або ІМ (одномовні, перекладні);
3. Місце виконання (аудиторна, домашні, лабораторні).

Перелічені вище критерії враховано у розробленому нами комплексі вправ, спрямованому на формування у студентів другого курсу англomовної ЛК з використанням автентичних ПТ у читанні. Спираючись на ідеї С. В. Смоліної [30, с.217] ми розробили такі вправи, виконуючи які, студенти мають оволодіти лексичними знаннями про:

1. форму ЛО
2. антоніми, синоніми, омоніми та пароніми ЛО
3. словотвір та емоційну забарвленість ЛО
4. етимологію ЛО
5. граматичну і лексичну сполучуваність ЛО
6. граматичну форму слова
7. лексичну сторону слова

Слід зазначити, що у нашій роботі ми спираємося на проведений аналіз рецептивних навичок дослідниці А. В. Палецької-Юкало [35, с.62]. Комплекс розроблених нами вправ має допомагати студентам другого курсу оволодіти такими рецептивними лексичними навичками, як:

1. навичка впізнавання ЛО та їх розрізнення
2. навичка співвіднесення слова АМ та якогось об'єкта чи явища
3. навичка мовної та контекстуальної здогадки про слово
4. з'єднання ЛО у процесі формування фразової та понадфразової єдності АМ

Лексична усвідомленість є важливим компонентом англomовної ЛК. Дослідниця Б. В. Кукса стверджує, що вона є частиною мовної усвідомленості та сприяє функціонуванню таких процесів, як породження мовлення, його сприйняття та збереження у свідомості [28]. Погоджуючись з думкою дослідниці С. В. Смоліної [30, с.217] у процесі виконання розробленого нами комплексу вправ студенти мають ознайомитися з такими аспектами лексичної усвідомленості та бути здатними:

1. розпізнавати англomовні ЛО, усвідомлювати процес їх утворення та вживання
2. обдумувати процес формування своєї власної англomовної ЛК
3. усвідомлювати наявність безеквівалентної лексики в АМ, сталих виразів та мовних кліше

4. аналізувати особливості процесу запам'ятовування та обробки лексичної інформації
5. аналізувати своє мовлення АМ та робити висновки
6. обдумувати лексичну сторону прочитаних автентичних ПТ та розвивати контекстуальну здогадку

Спираючись на дослідження Н. М. Тарасюк [44, с.96-102], ми визначили таку підсистему вправ для формування англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ. У нашому випадку вона складається з трьох підгруп вправ:

1. Підгрупа вправ на ознайомлення з новими ЛО.
2. Підгрупа вправ на формування рецептивних лексичних навичок на рівні : слова, словосполучення, речення.
3. Підгрупа вправ на формування рецептивних лексичних навичок на рівні понадфразової єдності.

У відповідності до зазначеної підсистеми нами розроблено комплекс вправ для формування англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ для студентів другого курсу.

За словами вченої Л. П. Павлової [34, с.45-46] до основних етапів роботи над формуванням ЛК можна віднести:

1. Ознайомлення з новим матеріалом.
2. Тренування ЛО у вживанні.
3. Розвиток навичок використання лексики у різних видах мовленнєвої діяльності.

Вважаємо що комплекс вправ, спрямований на формування рецептивної англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ, має реалізуватися у декілька етапів. Слідом за Л. П. Павловою [34] та Н. М. Тарасюк [44], ми виділяємо наведені нижче етапи.

На першому етапі студенти набувають лексичних знань про нову ЛО. Вони знайомляться з графічним зображенням слова та його значенням. За твердженнями Л. П. Павлової відбувається процес розкриття форми англомовної

ЛО та пояснюється вживання у мовленні. Саме на першому етапі відбувається накопичення первинної або ж сенсорної інформації про нове слово [34, с.46].

На другому етапі студенти мають впізнавати письмову форму слова та співвідносити її із значенням, використовувати словотворчу здогадку, а також контекстуальну здогадку. За словами Н. М. Тарасюк [44], мовленнєві дії з ЛО майбутніх викладачів мають активізуватися на різних рівнях. У нашій роботі ми пропонуємо детально розглянути рівень слова, словосполучення та речення.

На наступному етапі продовжується процес формування рецептивних лексичних навичок та відбувається активізація мовленнєвих дій на рівні тексту.

Для реалізації зазначених етапів нами розроблено комплекс вправ для формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ до теми “Choosing a career” для студентів другого курсу.

Підгрупа вправ 1. Вправи на ознайомлення з новими ЛО

Вправа 1

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді зображень рекламного характеру, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, усна, одномовна.

Мета: набування знань про форму та значення ЛО.

Інструкція: Match job advertisements with the jobs. Three variants are odd.

a) waiter; b) chef; c) docker; d) mechanic; e) cleaner; f) estate agent; g) turner; h) driver;

1.	
----	---

2.

YOUR RELIABLE CAR DOCTOR
25 YEARS EXPERIENCE IN AUTOMOTIVE INDUSTRY

CALL US NOW! 1800-323 1616

FREE TOWING: 25 miles coverage around New York City

OUR SERVICES

- ✓ Oil change & Lube
- ✓ Maintenance
- ✓ Service & repair
- ✓ Timing Belt
- ✓ Tire Services
- ✓ Towing Service
- ✓ Muffler & Exhaust
- ✓ Transmission Repair
- ✓ Check Engine Light
- ✓ AC / Heating

20% OFF
FIRST TIME CUSTOMER

Auto Services

3.

Let us do the DIRTY WORK!

- Free Estimates
- Open 7 Days/Week
- Referrals Available Upon Request

ABC Cleaning • 1-800-555-5555 • www.website.com

20% OFF CLEANING SERVICE
Referral from website only Expires 1/31

FREE CARPET SPOT TREATMENT
Website booking Expires 1/31

FREE 1 ROOM WINDOW CLEANING
Website booking Expires 1/31

10% OFF CLEANING SERVICE
Expires 1/31

4.

Radisson HILL
HOTEL, LETTERKENNY

Due to continued growth we are looking for results driven, goal orientated candidates.

5.

Maritime
Hotel, Portland

We are Hiring!

Вправа 2

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді тексту про вакансію, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, усна, одномовна.

Мета: набувати знання про форму та значення ЛО.

Інструкція: Read the text below. Match the words to their definitions using the text.

STENNER
STENNER LTD.
Qualified Accountant (Part-Time)

We are a long-established local Company manufacturing heavy equipment for the Timber Industry. Due to forthcoming maternity leave, we are seeking a Qualified Accountant (AAT / ACCA) to take on full responsibility for our Finance function, working around 20 hrs per week.

This is a hands-on role for a person able to work flexibly within a small team and preferably having familiarity with Sage Accounts. Ideally, you will have sound previous experience of working at a senior level.

Key aspects of the role include: Budgets, Management Accounts, VAT, Banking Arrangements including Currencies, Cash Management, Responsibility for the Accounting Records, General Administration.

Apply in writing with CV to Hannah@stenner.co.uk

NO AGENCIES

Word	Definition
1. accountant	a. to make a formal request, usually written, for something such as a job, a place at university, or permission to do something;
2. maternity leave	b. someone whose job is to keep and check financial accounts, calculate taxes etc.;
3. to apply	c. to look for someone or something ;
4. to seek	d. someone who has it works for only a half of each day or week;
5. part-time	e. time that a mother is allowed to spend away from work when she has a baby;

Підгрупа вправ 2. Вправи на формування рецептивних лексичних навичок на рівні : а) слова, б) словосполучення, с) речення.

Вправа 1а

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді тексту про вакансію, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, усна, одномовна.

Мета: формувати навички упізнавання письмової форми ЛО та диференціювати схожі за значенням слова.

Інструкція: Choose the odd word.

South West Refrigeration
 Refrigeration Service and Installation Engineer
 (Agriculture) – Exeter
 1. _____ Time
 £25,000-£40,000/year (inc O/T) DOE

Skills/qualifications:

- Possesses the relevant technical 2. _____ required. These may include some or all of the following elements; refrigeration, air conditioning, bulk milk tank, cold rooms, general equipment, electrical, fabric and mechanical repairs.
- Possesses relevant technical 3. _____ relevant to the skill 4. _____
 E.g. 2079 Refrigerant handling, Refrigeration and Air-conditioning (7189)
- Relevant experience in the industry at the grade of engineer.
- Successfully completed a recognised training course in Refrigeration and Air Conditioning
- Diagnosing/Fixing equipment breakdowns

40hpw + overtime + Engineer on call - usually 1 week out of 4, however 5. _____ is required
 Company vehicle will be provided
 The position is subject to a 3 month probationary period.
 1 year refrigeration experience required.
Email your CV to Luci@southwestrefrigeration.co.uk

1.	a. full	b. part	c. standard
2.	a. art	b. skills	c. knowledge
3.	a. competencies	b. certificates	c. skills
4.	a. grade	b. set	c. bunch
5.	a. workability	b. stubbornness	c. flexibility

Вправа 2а

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді тексту про вакансію водія, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, письмова, одномовна.

Мета: формувати навички упізнання письмової форми ЛО.

Інструкція: Fill in the gaps with the words below.

- a. opportunity
- b. sick leave
- c. self-employed
- d. valid license
- e. holiday pay

Coach Driver, Minibus, Bus

Posted 14 June by [Driver Hire](#) → [Easy Apply](#)

£ £21,000 - £22,000 per annum, negotiable

Colchester, Essex

Permanent, full-time

Be one of the first ten applicants

Had enough of Fare taking? Recently retired? 1) _____ and looking for extra work?

Then we have an 2) _____ for you!

Due to increased passenger volumes in Colchester our clients are looking for Coach, bus or minibus drivers to help cover drivers holiday, 3) _____ and extra runs over the school holidays.

You will hold a 4) _____ with either D1, D or DE

In exchange you can expect rates between £9 and £11.50 per hour, 5) _____; ongoing training and opportunities for permanent roles.

Want to get on board?

Apply today!

Вправа 3а

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді оголошення на роботу, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, усна, одномовна.

Мета: формувати навички упізнання письмової форми ЛО та співвіднесення її зі значенням.

Інструкція: Circle the word which corresponds to definition. Mark the word with appropriate letter.

- a. to work for all hours of the week
- b. an advantage or help that you have from something
- c. If you are _____ to do something or have something, the law or rule says you must do it or have it.
- d. a particular kind of clothing worn by all the members of the group or organization such as the police, the army etc.
- e. abilities to do something well, especially because you have learnt and practiced it.

We are looking for
A CARING AND COMMITTED COOK
 FOR OUR FRIENDLY, 37 BEDDED CARE HOME.

Past experience working as a cook is essential.
 You will be required to prepare and serve traditional home cooked food for elderly adults with various dietary requirements.
 A reliable, friendly and compassionate nature is sought as well as solid cooking skills.
 Holiday and sick cover required so flexibility is a must.
 A current Food Hygiene certificate would be advantageous but training will be provided as required.

BENEFITS:

- Good rates of pay • Work place pension
- Work place bonus scheme
- Accommodation provided
- Uniforms provided • Flexible working hours

Job Type: **Part-time/Full Time**
 Salary: **£9.00 to £12.00/hour**
 Please email your CV to
moorgatecarehome@hotmail.co.uk to apply

Вправа 4а

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді оголошень про роботу, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, усна, одномовна.

Мета: формувати навички упізнання письмової форми ЛО та співвіднесення її із значенням.

Інструкція: Which word is missed on the picture? Choose the correct answer.

1. a) accountant; b) shop assistant; c) veterinary;

<p style="text-align: center;"><i>That</i> PET PLACE • ALCESTER • </p> <p style="text-align: center;">We are hiring!</p> <p style="text-align: center;">[REDACTED] wanted Saturdays 8:15am-5:15pm To start immediately Retail experience preferred but not essential.</p> <p style="text-align: center;">To apply: Drop cv into the shop Email blackminsterpets@gmail.com or Call Lucy 07523171852</p>	<p style="text-align: center;">[REDACTED] REQUIRED <i>MUST BE HONEST, FLEXIBLE RELIABLE & HARDWORKING PART TIME HOURS TO BE ARRANGED BUT WILL INCLUDE EVERY MONDAY + SATURDAY</i></p> <p>DUTIES TO INCLUDE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • STACKING SHELVES • CLEANING / WASHING UP • PACKING MEAT • WORKING ON THE PIE COUNTER • FILLING FREEZERS • VARIOUS OTHER DUTIES AS REQUIRED <p><i>EXPERIENCE PREFERRED BUT NOT ESSENTIAL</i> APPLY WITHIN - ASK FOR CHARLES OR GEORGE (BEHIND THE BUTCHERS COUNTER) OR TEL. 01924 490118</p>
---	--

2. a) administrator; b) driver; c) barber;

<p style="text-align: center;">doorway <small>Moving on from Homelessness in North Wiltshire</small></p> <p style="text-align: center;">[REDACTED]</p> <p>We are currently recruiting a resourceful person with great people skills to join the small, dynamic team at Doorway Wiltshire Ltd.</p> <p>If you have great interpersonal and communication skills and have experience of running an office with excellent administrative abilities <u>then</u> apply now!</p> <p>You will need to be able to help to support a team of volunteers and staff with all the background tasks necessary to the organisation</p> <p>Hours: 15 hours per week - Mondays and Thursdays plus other day (s) to suit</p> <p>Salary: NJC Point PT 20 currently £19,048 pro rata per annum</p> <p style="text-align: center;"><i>We welcome enquiries from everyone and value diversity in our workforce</i></p> <p>For further information and details on how to apply please visit our website www.doorwayproject.org.uk or email admin@doorwayproject.org.uk</p> <p>Closing date for applications: 12 noon Monday 19th September 2016 Interview date: Wednesday 28th September 2016</p>	<p style="text-align: center;">bridges <small>estate agents</small></p> <p style="text-align: center;">VACANCY</p> <p style="text-align: center;">PART-TIME [REDACTED]</p> <p style="text-align: center;">REQUIREMENTS</p> <p style="text-align: center;">Excellent communication skills Good IT skills and telephone skills</p> <p>Saturday 9.00am - 3.00pm and maybe one or two days per week 9.00am - 5.00pm.</p> <p style="text-align: center;">Driving licence required</p> <p style="text-align: center;">We offer:</p> <p style="text-align: center;">Good working conditions Training in house Working alongside a friendly team</p> <p>Apply with a CV and a covering letter to: anne@bridgesestateagent.co.uk</p>
---	--

3. a) TV host; b) reporter; c) writer;

<p>LONDON & ESSEX NEWSPAPERS LTD</p> <h2>Trainee [REDACTED]</h2> <p>North London and Herts Newspapers has a vacancy for a trainee [REDACTED] at its busy Enfield office, which produces nine editions across North London.</p> <p>You will be reporting in a fast-paced, ever changing news area and playing a major part in a series of newspapers with a reputation for setting the highest standards in local journalism.</p> <p>The ideal candidate will be trained to NCTJ level.</p> <p>This is a six-month contract for a part-time position of 2.5 days (18.75 hours) per week, on a flexi-time basis.</p> <p>Please send your application, including CV, to: Gary O'Keeffe, Editor, North London & Herts Newspapers, 4th Floor, Refuge House, 9-10 River Front, Middlesex EN1 3SZ</p> <p>Email: gary.okeeffe@nlhnews.co.uk</p> <p>Closing date is Wednesday 20th July</p> <p><i>Part of Tindle Newspapers</i></p> 	<h3>Advertiser Series</h3> <h2>Part-time [REDACTED]</h2> <p>(maternity cover)</p> <p>We are looking for an experienced [REDACTED] to cover maternity leave and holidays.</p> <p>This is a part-time position (beginning July) and candidates must be flexible and have previous experience of working in the media.</p> <p>A driving licence is required, as is the ability to work on own initiative, sourcing and writing news items.</p> <p>Mainly based in our head office at Turriff.</p> <p>For more information email Advertiser editor Jan Mackie at jan.mackie@wpeters.co.uk or call 01888 563589</p>
---	--

Вправа 1b

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді тексту про вакансію, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, письмова, одномовна.

Мета: формувати навички упізнавання письмової форми ЛО та співвіднесення її із значенням, формувати мовну здогадку.

Інструкція: Fill in the gaps.

- competitive pay
- closing date
- written and verbal instructions
- customer service
- personal rewards
- department

Bicester OX26

Job Introduction

Tesco

Please Note:

Due to Health and Safety, this role requires you to be 18 or over

Please note, your application must be completed including your Right to Work check within 7 days of the 1)_____.

Should you be successful in your application, your offer will be subject to and conditional upon you providing your bank account details before your agreed start date.

Main Responsibilities

The Customer is at the heart of everything we do.

It's your responsibility to ensure:

Customers get the finest shopping journey.

Customers are always able to get the products they need.

Customers are excited by our promotions and find our aisles welcoming.

Customers have a slick and speedy checkout experience.

Customers leave our store feeling valued and satisfied.

Whether you are looking for flexibility to suit your lifestyle or the opportunity to progress your career, this can be the role for you.

The Ideal Candidate

Able to give great 2)_____ by proactively smiling, greeting, acknowledging and helping customers.

Works hard for customers, your team and your 3)_____.

You are able to prioritize to ensure anything you do is right for our customers.

Adaptable and resilient to meet the ever changing demands of our business.

You must be able to follow 4)_____.

You are reliable and a good timekeeper.

You must be smart and tidy at all times.

About The Company

As well as offering 5)_____, we offer some of the best benefits to our colleagues in the industry from colleague discounts* to paid holiday, share schemes* and an award-winning pension. There are also great discounts on days out, gym membership and travel and you can look forward to plenty of 6)_____ too.

You'll hear a lot about 'opportunities to get on', whether that means progressing to management or gaining more confidence in your role by completing our Bronze, Silver and Gold training.

Вправа 1с

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді тексту оголошення, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, письмова, одномовна.

Мета: формувати навички упізнання письмової форми ЛО та співвіднесення зі значенням на рівні речення.

Інструкція: Some sentences are incomplete. Find their beginnings or endings.

BE A PART OF SOMETHING EXCEPTIONAL!

LYMPSTONE MANOR RECRUITMENT

OPEN DAY

Lymestone Manor Hotel, Courtlands Lane, Exmouth, EX8 3NZ

1. _____ alongside multi Michelin starred chef Michael Caines MBE at his luxury Country House Hotel Lymestone Manor in Devon.

We are looking for talented people to join Lymestone Manor at all levels in all areas ready for the busy Summer season and are holding a recruitment open day for individuals to join our restaurant, kitchen, housekeeping, and night porter teams.

2. _____, all positions benefit from a competitive salary and a monthly share of the hotel's gratuities, plus uniform and meals on duty are provided, team members also benefit from 25% discount on food and beverage when dining at the hotel.

The Open Day is being held on: Tuesday 9th July at 11.30am

If you are ready to join something exceptional and feel you have the ability and skills to succeed, please register your attendance with Anca Paraschiv including your CV, the position you are applying for: careers@lympstonemanor.co.uk Telephone: 01395 200924

3. _____, unfortunately we will not be able to accommodate candidates that turn up on the day without previously registering and receiving confirmation from us.

About the company

Michael Caines, 4. _____, opened the luxury country retreat Lymestone Manor in Devon in spring 2017. Located on the southern edge of Lymestone village, between Exeter and Exmouth, the Grade II listed Georgian mansion is set in 28 acres with unrivalled views overlooking the Exe Estuary, a sense of place and a 60-seat fine dining restaurant.

5. _____ Lymestone Manor has established itself as one of the best country House Hotels in the UK

All applicants must be eligible to work in the UK

- one of Britain's most celebrated and best-known chefs;
- a fantastic opportunity to work;
- we have full time positions and flexible part time positions available in all areas;
- now being currently open for over two years;
- please, note that only pre-registered applicants can attend.

Вправа 2с

Характеристика вправи: некомунікативна, рецептивна, індивідуальна, з

опорою у вигляді резюме, вмотивована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням, аудиторна, письмова, одномовна.

Мета: формувати навички упізнання письмової форми ЛО та співвіднесення зі значенням на рівні речення, формувати мовну здогадку.

Інструкція: Fill in the gaps with the sentences.

<p>PERSONAL PROFILE</p> <p>I am a highly committed and professional primary school teacher who enjoys working with young children and guiding them into education. I have a very calm and patient manner.</p> <p>1) _____</p> <p>I have always been passionate about education and as I am a very organized person by nature, I like to ensure that my classroom and work area are ready for the children's arrival and that my lessons are planned in advance following the curriculum. I like to make sure that my children are engaged and interested in my classes so try to make them as interesting and informative as possible.</p> <p>I am an enthusiastic person, I enjoy thinking the better of people and situations and like to put every effort into my work.</p> <p>EMPLOYMENT HISTORY</p> <p>In my role as a Primary Teacher I teach children age 4 – 10 years of age and help to give them a good grounding in their early day's education. My responsibilities include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preparing the classroom in advance of the children attending • Preparing lesson plans in accordance with the curriculum • Thinking of different and creative ways of teaching and engaging my pupils • Observation and assessing pupils work following the early years foundation and key stages • Hold parents evening and update parents on their child/ren's progress • 2) _____ • Supervising activities and lunch time play sessions etc. <p>QUALIFICATIONS</p> <p>3) _____</p> <p>SKILLS AND ABILITIES</p> <p>4) _____</p> <p>HOBBIES & INTERESTS</p> <p>5) _____</p> <p>REFERENCES</p> <p>Available on request.</p>

- a. Reading, drawing, cycling.
- b. Oxford University
- c. MS Office, Excel, Photoshop, Vegas Pro
- d. Work with other educational professionals
- e. I have excellent communication skills and listening skills and relate well to young children.

Підгрупа вправ 3. Вправи на формування рецептивних лексичних навичок на рівні понадфразової єдності.

Вправа 1

Характеристика вправи: умовно-комунікативна, рецептивна, індивідуальна, з опорою у вигляді оголошення, вмотивована, з рольовим ігровим компонентом, з мінімальним керуванням, аудиторна, письмова, одномовна.

Мета: формувати навички упізнання письмової форми ЛО.

Інструкція: Your friend creates an advertisement for his company but he cant put the parts of the text into the right order.

a) Help your friend them into the right order.

b) Translate the text.

c) Find the words related to the topic “Job”. Underline these words. Analyze how well you know the words which belong to the theme “Job”.

1.____	a.	Join our busy LGBTQ Advocacy Service. You will help us set up this pioneering service for Brighton & Hove’s Trans communities in partnership with the Trans Alliance. You will be providing advice, information and advocacy case work for all issues affecting trans lives.
2.____	b.	For an application pack: please see www.mindout.org.uk or send a large SAE to: MindOut, Community Base, 113 Queens Road, Brighton BN1 3XG Closing date: Thursday 24th March Interviews will be held: Monday 4th April
3.____	c.	 <p>TRANS ADVOCACY WORKER</p> <p>21 hours per week £22,500 pro rata (£13,500 per annum)</p>
4.____	d.	You will need good experience of trans care pathways, mental health and community development. This post is funded until March 2017.

Вправа 2

Характеристика вправи: умовно-комунікативна, рецептивна, парна, з опорою у вигляді статті з газети, вмотивована, з рольовим ігровим компонентом, з

мінімальним керуванням, аудиторна, письмова, одномовна.

Мета: формувати навички упізнання письмової форми ЛО.

Інструкція: Work in pairs. Your friend has a problem at work. His boss wants to talk to him. You have found an article with a piece of advice.

- a) Translate the text with your partner.
- b) Mark the piece of advice with the letter A and the problem with the letter B.
- c) Circle the synonym to the words: 1) boss; 2) company; 3) fired. Mark the word in the circle with the appropriate number. Explain the meaning of these words to your partner.

Розроблений комплекс вправ для формування у майбутніх вчителів англomовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ нами було використано у процесі навчання студентів під час педагогічної практики. У наступному підрозділі опишемо модель організації навчального процесу з використанням розробленої підсистеми вправ.

2.3. Модель освітнього процесу з формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів у студентів 2-го курсу

Розглянемо розроблену нами модель організації процесу навчання, яка забезпечує ефективне використання розробленого нами комплексу вправ для формування англомовної ЛК з використанням автентичних ПТ у читанні.

За твердженнями вченої В. В. Черниш модель навчання – це «складна система, узагальнений образ навчально-педагогічного процесу, що складається і наочно ілюструє певні взаємопов'язані елементи й блоки та де за допомогою спеціально організованої навчальної діяльності у студентів формується відповідна професійна компетентність» [47, с.151].

Науковці Е. Г. Азімов та А. М. Щукін зазначають, що модель навчання – це індивідуальна інтерпретація методу навчання, реалізована на заняттях викладачем, яку можливо застосувати до конкретних цілей та умов навчання. За словами вчених модель навчання являє собою ланку, що передає наше уявлення про навчальну діяльність на науково-емпіричному рівні [1, с.145-146].

У процесі розробки моделі освітнього процесу за словами вченої Н. М. Тарасюк слід враховувати такі чинники, як мету навчання, засоби навчання, суб'єкт навчання, етапність організації навчального процесу та відповідність сучасній системі навчання англійської мови [44, с.136]. Дослідниця А. В. Палецька-Юкало у процесі створення моделі навчального процесу рекомендує визначити об'єкт вивчення, ступінь навчання, навчальну дисципліну, розподіл годин відповідно до навчального плану, тематику, контроль результатів та реалізацію розробленої методики в умовах системи навчання [35, с.149]. Ми поділяємо цю точку зору і вважаємо, що ці критерії необхідно враховувати у процесі створення моделі освітнього процесу з формування англомовної ЛК у читанні з використанням ПТ задля забезпечення ефективності навчання.

Метою навчання є формування англомовної ЛК з використанням автентичних ПТ у читанні в майбутніх викладачів АМ.

Об'єктом навчання є процес формування англомовної ЛК з використанням автентичних ПТ у майбутніх вчителів АМ.

Суб'єктами навчання є студенти 2-го курсу, котрі навчаються за напрямом 014.02 Середня освіта. Мова і література (англійська). На другому курсі студенти цієї спеціальності мають володіти англійською мовою на рівні B2+ [36]. Навчання студентів за цією спеціальністю триває чотири роки і студенти отримують ступінь бакалавра та кваліфікацію вчителя АМ.

Навчання відбувається у процесі вивчення дисципліни «Практика усного і писемного мовлення англійської мови».

Засобами навчальної діяльності є розроблені англомовні навчально-методичні матеріали.

До змісту навчання слід віднести розроблену нами підсистему вправ для формування англомовної ЛК з використання автентичних ПТ у читанні та створений на її основі комплекс вправ для студентів другого курсу.

Задля того, щоб реалізувати дану модель у кредитно-модульній системі навчання ми керувалися розподілом годин, рекомендованим навчальним планом Київського національного лінгвістичного університету, де проводилося пробне навчання як складова нашого дослідження.

У процесі розробки навчальної програми для формування англомовної ЛК у майбутніх вчителів англійської мови ми використовували робочу програму з дисципліни «Практика усного і писемного мовлення англійської мови» [36], враховували модульну структуру курсу навчання, основні організаційні форми навчання АМ, кількість годин, передбачену на вивчення АМ студентами 2-го курсу КНЛУ.

За робочою програмою, навчальна дисципліна «Практика усного і писемного мовлення» складається з 2 модулів і на її вивчення у ЗВО відведено 420 годин. Робочою програмою зазначено, що у III семестрі академічне навантаження студентів з АМ становить 210 годин та 210 годин в IV семестрі. На самостійну роботу студенти другого курсу мають витратити 216 годин, що становить 108

годин у III семестрі та 108 годин у IV семестрі. Отже, на аудиторну роботу відводиться 204 години за навчальний рік, а саме 102 години у III семестрі та 102 години у IV семестрі відповідно. За цей проміжок часу вивчення АМ студенти другого курсу мають оволодіти різними видами мовленнєвої діяльності, а саме читанням, письмом, говорінням та аудіюванням [36]. З цього можна зробити висновок, що на розвиток умінь у читанні відводиться 25% часу, котрий присвячений вивченню АМ. Таким чином, на процес читання в кожному семестрі відводиться 52,5 години. Це становить 25,5 годин під час аудиторної роботи та 27 годин позааудиторної роботи студентів.

Кожен змістовий модуль складається з трьох основних тем. У III семестрі студенти другого курсу Київського національного лінгвістичного університету вивчають такі теми: «Вибір професії», «Здоров'я людини та медична допомога», «Спорт». На вивчення кожної теми відводиться 70 годин, що становить 34 години аудиторної роботи та 36 годин самостійної роботи. У такому випадку, вивчаючи тему «Вибір професії», на розвиток умінь читання студенти другого курсу мають витратити 8,5 годин роботи у аудиторії та 9 годин самостійної підготовки.

За розробленою нами моделлю освітнього процесу, ми пропонуємо відводити 52,5 години в семестр на оволодіння такою мовленнєвою діяльністю, як читання і пропонуємо витратити на її вдосконалення 20 хвилин практичного заняття (25% часу). В межах цього часу мають формуватися і рецептивні лексичні навички читання.

Вищеописана модель навчання було реалізовано на другому курсі. На початковому етапі студентам пропонується виконати вхідний тест (див. Додаток Б), за результатами якого визначався рівень сформованості англомовної ЛК у читанні автентичних ПТ. У вхідному тесті студентам рекомендується виконати рецептивні вправи, розроблені на основі англомовних автентичних матеріалів. Об'єктом навчання у даному випадку є лексичні знання та лексичні навички студентів у читанні з використанням ПТ. Об'єктом контролю є рівень засвоєння набутих лексичних знань та навичок у читанні англомовних ПТ. Такий тест

студенти мають виконувати 20 хвилин, тобто витратити 25% часу практичного заняття. На початковому етапі студентам подається нова лексика, демонструються способи роботи з новим лексичним матеріалом та способи введення лексичних одиниць за допомогою автентичних матеріалів. Також, на першому практичному занятті, ми запропонували студентам заповнити анкету, в якій вони мали визначити їхню зацікавленість у використанні автентичних ПТ (див. Додаток А). За даними опитування більшість студентів відповіли, що зацікавлені у використанні автентичних ПТ в освітньому процесі.

На основному етапі навчання студенти працюють над новим лексичним матеріалом за допомогою читання автентичних матеріалів. Вони виконують вправи на основі автентичних ПТ (див. Підрозділ 2.2), котрі допомагають їм сформувати рецептивні лексичні навички на рівні слова, словосполучення, речення, а також понадфразової єдності, витрачаючи на це рекомендований час, що відводиться на формування рецептивних лексичних навичок у читанні. За допомогою розроблених нами вправ студенти мають змогу не лише вдосконалювати англомовну ЛК, а й тренувати автоматизацію дій з лексичним матеріалом, розвивати гнучкість мислення та контекстуальну здогадку, набувати професійних вмінь роботи з англомовним автентичним матеріалом.

На завершальному етапі студентам пропонується виконати вихідний тест (див. Додаток В), спрямований на оцінювання їх рівень сформованості рецептивної англомовної ЛК з теми «Вибір професії». Вони матимуть змогу проаналізувати ефективність використання автентичних ПТ у процесі вивчення АМ, що буде корисним досвідом для майбутніх вчителів. Разом з викладачем студенти аналізують свою роботу та ставлять наступні цілі формування англомовної ЛК. Викладач оцінює рівень сформованості англомовної рецептивної ЛК студентів та надає їм необхідні рекомендації.

Отже, описана модель освітнього процесу з формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ відповідає, на нашу думку, вимогам кредитно-модульної системи. Слід зазначити, що ефективність розробленої та

описаної нами моделі освітнього процесу для студентів другого курсу була перевірена за допомогою пробного навчання.

Висновки до другого розділу

На нашу думку, формування англомовної ЛК у читанні за допомогою використання автентичних ПТ має проводитися у три етапи.

На першому етапі існує необхідність визначити рівень сформованості англомовної ЛК у читанні в майбутніх вчителів АМ за допомогою вхідного тесту. У вхідному тесті ми пропонуємо використовувати теми, знайомі студентам, аби проаналізувати їх вміння працювати з автентичним матеріалом. Також, на цьому етапі ми пропонуємо введення нової англомовної лексики.

На наступному етапі у студентів другого курсу формують рецептивні лексичні навички на рівні слова, словосполучення, речення та тексту. Крім того, студенти удосконалюють свої лексичні навички, а також тренують пам'ять, її гнучкість, мовну та контекстуальну здогадку, здобувають професійних умінь роботи з автентичним матеріалом.

На завершальному етапі роботи студенти другого курсу можуть об'єктивно оцінити рівень сформованості в них англомовної ЛК у читанні автентичних ПТ, виконуючи вихідний тест. Майбутні викладачі аналізують власні результати з викладачем та поставити наступні цілі у формуванні англомовної ЛК.

Розроблений нами комплекс вправ для формування англомовної рецептивної лексичної компетентності включає три підгрупи вправ, а саме:

1. Підгрупа вправ на ознайомлення з новими ЛО.
2. Підгрупа вправ на формування рецептивних лексичних навичок на рівні : слова, словосполучення, речення.
3. Підгрупа вправ на формування рецептивних лексичних навичок на рівні понадфразової єдності.

Ми також розробили модель освітнього процесу з формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ, що передбачає реалізацію

розробленого комплексу вправ.

У наступному розділі буде описано пробне навчання з перевірки ефективності розробленої нами методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.

РОЗДІЛ 3

ПРОБНЕ НАВЧАННЯ З ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ

3.1. Підготовка пробного навчання

У попередніх розділах нами обґрунтовано та розроблено методику формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ. Для перевірки ефективності використання англомовних автентичних матеріалів у процесі навчання АМ ми скористалися методом пробного навчання.

За твердженням С. Ю. Ніколаєвої пробне навчання – це дослідження, під час якого викладач, котрий здійснює наукове дослідження, має використати свою педагогічну інтуїцію та проявити ерудованість. Слід зазначити, що у процесі пробного навчання реалізується евристичний підхід, оскільки викладач має дослідити сформовану гіпотезу [30, с.46].

Ми організовували і проводили пробне навчання у I семестрі 2019-2020 року під час педагогічної практики в Київському національному лінгвістичному університеті. Пробне навчання тривало 18 академічних годин, тобто 9 практичних занять. У пробному навчанні взяли участь студенти другого курсу, факультету германської філології, групи СОа 19-18, спеціалізації «Середня освіта. Мова і література (англійська)». У групі, де проводилося пробне навчання, навчаються 14 студентів.

Метою пробного навчання була перевірка ефективності розробленої нами методики формування англомовної ЛК у читанні за допомогою англомовних ПТ у майбутніх вчителів АМ. Задля того, щоб перевірити успішність розробленої нами методики під час пробного навчання ми поставили перед собою наступні завдання:

1. розробка гіпотези пробного навчання;

2. розробка та проведення вхідного тестування для визначення рівня сформованості англомовної ЛК у читанні за допомогою використання автентичних ПТ;
3. розробка комплексу вправ для формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ;
4. проведення вихідного тесту для визначення рівня сформованості англомовної ЛК у читанні за допомогою використання автентичних ПТ після використання розробленого комплексу вправ;
5. проведення аналізу пробного навчання, інтерпретація його результатів та підбиття підсумків.

Слід зазначити, що ми виділили три етапи пробного навчання, а саме:

1. Організація пробного навчання;
2. Реалізація пробного навчання;
3. Аналіз пробного навчання та інтерпретація результатів.

Під час першого етапу нам вдалося визначити мету пробного навчання, розробити його гіпотезу, створити вхідний та вихідний тести, розробити необхідний комплекс вправ та розробити критерії оцінювання рівня сформованості англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ в студентів другого курсу.

Ми розробили гіпотезу пробного навчання, котра була основана на теоретичних положеннях та методичній розробці навчання майбутніх вчителів АМ, які ми описали у перших двох розділах нашої роботи. Гіпотеза пробного навчання сформульована таким чином: формування англомовної ЛК у студентів другого курсу буде ефективнішим за умов використання розробленого комплексу вправ з опорою на автентичні ПТ у читанні. Задля того, аби перевірити сформульовану нами гіпотезу, ми поставили перед собою наступні завдання:

1. провести вхідне тестування, щоб визначити рівень сформованості англомовної ЛК в читанні у студентів другого курсу за допомогою розробленого комплексу вправ з опорою на автентичні ПТ та мати

- можливість порівняти його з рівнем, сформованим після пробного навчання;
2. провести пробне навчання із застосуванням розробленого нами комплексу вправ з метою перевірити ефективність розробленої нами методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ;
  3. провести вихідне тестування, щоб визначити рівень сформованості англомовної ЛК по завершенню пробного навчання у майбутніх вчителів АМ;
  4. проаналізувати результати пробного навчання та інтерпретувати їх;
  5. підвести підсумки пробного навчання, сформулювати рекомендації щодо його проведення та зробити висновки, котрі стосуються розробленої нами методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.

У таблиці 3.1 ми представили структуру проведеного нами пробного навчання.

Таблиця 3.1

Структура проведення пробного навчання

	Етапи пробного навчання	Час проведення	Кількість занять	Завдання етапів
1.	Зріз до пробного навчання	16.09.2019	1	Визначити рівень сформованості англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ у майбутніх викладачів АМ до використання розробленої нами методики.

Продовження табл. 3.1

2.	Пробне навчання	15.09.2019 – 02.10.2019	7	Провести пробне навчання з використанням розробленого нами комплексу вправ та сформувати у студентів другого курсу необхідну компетентність.
3.	Зріз після пробного навчання	03.10.2019	1	Визначити рівень сформованості у майбутніх викладачів АМ англomовної ЛК у читанні за допомогою використання автентичних ПТ після пробного навчання.

Нами було також визначено критерії оцінювання рівня сформованості англomовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ. Розробляючи критерії оцінювання ми спиралися на об'єкти контролю. У нашому випадку об'єктами контролю є навички впізнавання форми ЛО та співвіднесення її на рівні слова, словосполучення і речення, впізнавання ЛО та співвіднесення зі значенням на рівні тексту, використання мовної здогадки. Відповідно до виділених нами лексичних навичок, котрі є об'єктами контролю, ми виділили такі критерії оцінювання рівня сформованості ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ:

1. правильність співвіднесення форми ЛО з її змістом;
2. правильність розуміння ЛО на рівні слова;
3. правильність розуміння ЛО на рівні словосполучення;
4. правильність розуміння ЛО на рівні речення;
5. правильність розуміння ЛО на рівні тексту;
6. коректність мовної здогадки.

Для перевірки рівня сформованості англomовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ ми розробили вхідний і вихідний тести, котрі було використано у

період пробного навчання. Вхідний тест був розроблений відповідно до тем, котрі студенти вивчали протягом першого року навчання, а саме: “Home, sweet home”, “Food and Cooking”, “Hobbies”. Вихідний тест базувався на темі, яку студенти вивчали на період пробного навчання “Choosing a career”. Максимальна кількість балів, котру студенти другого курсу мали набрати за тест, становила 34.

Для перевірки рівня сформованості в майбутніх вчителів АМ навичок співвіднесення форми ЛО з її змістом студентам пропонувалося виконати завдання №1 на визначення відповідності між словом та зображенням.

З метою перевірки рівня сформованості навичок впізнавання ЛО та співвіднесення їх зі значенням на рівні словосполучення студентам пропонувалося зробити завдання №2. У цьому завданні студентам пропонувалося співвіднести абрєвіатуру зі словом, що можна зробити лише за умови повного розуміння значення слова.

Для перевірки рівня сформованості навичок використання мовної здогадки студентами передбачалось виконання завдання №3. У цьому завданні вони мали співвіднести групи слів із зображеннями.

Рівень сформованості навичок розпізнавання та розуміння ЛО на рівні слова перевірявся за допомогою використання вправи №4. В завданні пропонується обрати один правильний варіант слова із двох запропонованих.

Задля того, щоб перевірити рівень сформованості навичок розпізнавання ЛО та співвіднесення зі значенням на рівні тексту ми використали вправу №5. У цій вправі майбутні вчителі, використовуючи свої знання з АМ, мають доповнити речення запропонованими словами.

Маючи на меті перевірку рівня сформованості навичок розуміння та розпізнавання ЛО на рівні тексту, ми пропонуємо студентам другого курсу завдання №6. У цьому завданні студенти мають підставити запропоновані фрагменти речення в текст.

Вхідний та вихідний тести представлені у додатках до нашої роботи (див. Додаток Б та Додаток В).

У таблиці 3.2 представлено розподіл тестових завдань відповідно критеріїв

Таблиця 3.2

№	Критерії	Розподіл завдань	Максимальна кількість балів
1.	Правильність розуміння форми ЛО та співвіднесення з її змістом	ТЗ 1: визначення рівня сформованості в студентів другого курсу навичок упізнавання форми слова та співвіднесення її зі значенням (3 тестових завдання по 0,5 бала)	1,5 бала
2.	Правильність розуміння ЛО на рівні словосполучення	ТЗ 2: визначення рівня сформованості в студентів другого курсу навичок упізнавання, розуміння ЛО та співвіднесення її зі значенням на рівні словосполучення (5 тестових завдання по 0,5 бала)	2,5 бала
3.	Коректність мовної здогадки	ТЗ 3: визначення рівня сформованості у майбутніх вчителів АМ навичок правильного використання мовної здогадки (5 тестових завдань по 1 балу)	5 балів
4.	Правильність розуміння ЛО на рівні слова	ТЗ 4: визначення рівня сформованості в студентів другого курсу навичок упізнавання, розуміння ЛО та співвіднесення її зі значенням на рівні слова (5 тестових завдання по 1 балу)	5 балів

Продовження табл. 3.2

5.	Правильність розуміння ЛО на рівні речення	ТЗ 5: визначення рівня сформованості в студентів другого курсу навичок упізнавання, розуміння ЛО та співвіднесення її зі значенням на рівні речення (6 тестових завдання по 2 бали)	12 балів
6.	Правильність розуміння ЛО на рівні тексту	ТЗ 6: визначення рівня сформованості в студентів другого курсу навичок упізнавання, розуміння ЛО та співвіднесення її зі значенням на рівні тексту (4 тестових завдання по 2 бали)	8 балів

За кожну виконану вправу студент отримував певну кількість балів. У завданнях №1 та №2 було запропоновано по 3 та 5 тестових завдань відповідно, що оцінювалися по 0,5 балів за кожну правильну відповідь. У завданнях №3 та №4 майбутні вчителі мали виконати по 5 тестів у кожному, де правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Тести у завданні № 5 оцінювалися по 2 бали за кожну правильну відповідь, де було запропоновано 6 тестових завдань. Завдання №6 налічувало 4 тести та оцінювалося у 2 бали за кожну правильну відповідь. Таким чином, максимальна кількість балів становила 34. Детальніше зі змістом та критеріями оцінювання тесту можна ознайомитися у додатках до дипломної роботи (див. Додаток Б та Додаток В).

Вихідний тест був створений задля того, щоб порівняти рівень сформованості англomовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ у студентів другого курсу до та після пробного навчання. Таким чином, ми намагалися визначити результативність та ефективність розробленої нами методики. Тест базувався на матеріалі теми “Choosing a career”, який студенти вивчали під час пробного навчання. Вихідний тест містив у собі завдання, що буди аналогічними до вхідного тесту.

Отже, у цьому підрозділі нами визначено мету та гіпотезу пробного

навчання, описано його основні етапи та завдання. Крім того, визначено критерії оцінювання рівня сформованості англомовної ЛК у читанні за допомогою використання автентичних ПТ у майбутніх вчителів АМ.

3.2. Хід і результати пробного навчання

Як ми зазначили у попередньому підрозділі, студентам другого курсу спеціалізації «Середня освіта (мова і література англійська)» пропонувалося пройти вхідне і вихідне тестування. Метою проведення тестів було визначення рівня сформованості англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ у майбутніх вчителів АМ та порівняння результатів.

У дослідженні ми спиралися на метод виведення середнього коефіцієнта навченості, створений В. П. Безпальком. За словами дослідника, достатнім рівнем сформованості умінь можна вважати коефіцієнт навченості 0,7 або більше [6, с.52-69].

Формула, якою ми користувалися для виведення коефіцієнту навченості має вигляд: $K = Q/N$, де K – це коефіцієнт навченості, Q – це кількість балів, які студент отримав за правильні відповіді, а N – це максимальна кількість балів, котру міг набрати студент [6, с.52-69].

Перевіряючи тест ми користувалися критеріями, які описали у попередньому розділі. Для досягнення поставленої нами мети, а саме перевірки рівня сформованості англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ, ми порівняли результати вхідного і вихідного тестів.

Результати тестів ми наведено у таблиці, де якнайкраще можна продемонструвати прогрес студентів. Таблиця 3.3 містить зібрані нами дані, розподілені за трьома факторами: результати вхідного тесту, результати вихідного тесту та приріст.

Таблиця 3.3

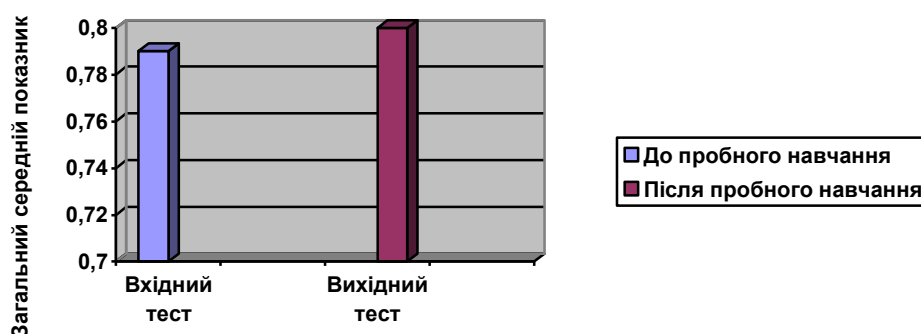
Результати пробного навчання

№	Прізвище, ім'я, по-батькові студента	Кількість балів, отриманих за вхідний тест (коефіцієнт навченості)	Кількість балів, отриманих за вихідний тест (коефіцієнт навченості)	Приріст коефіц. навч.
1.	Г. Аліна	30,5 (0,9)	32 (0,94)	0,04
2.	Д. Олександр	21,5 (0,64)	22 (0,65)	0,01
3.	Д. Дар'я	27 (0,79)	28 (0,82)	0,03
4.	К. Владислава	28,5 (0,84)	30 (0,88)	0,04
5.	Л. Богдана	30 (0,88)	32 (0,94)	0,06
6.	Л. Адріана	29,5 (0,87)	30 (0,88)	0,01
7.	М. Богдана	29 (0,85)	30 (0,88)	0,03
8.	Н. Ірина	25 (0,74)	26,5 (0,78)	0,04
9.	Р. Роман	26 (0,76)	27 (0,79)	0,03
10.	С. Валерія	29 (0,85)	30 (0,88)	0,03
11.	С. Антоніна	23 (0,68)	23,5 (0,69)	0,01
12.	С. Антон	31 (0,91)	32,5 (0,96)	0,05
13.	Ф. Наталія	22 (0,65)	24 (0,71)	0,06
14.	Ш. Олександра	28,5 (0,84)	29 (0,85)	0,01
	Загальний середній показник	$380,5/14 = 27 (0,79)$	$396,5/14 = 28 (0,82)$	0,03

Таблиця 3.3 демонструє , що загальний середній показник збільшився на 0,03. Отримані дані схематично зображено на рисунку 3.1, що дозволяє приріст

продемонструвати графічно.

Рисунок 3.1

Слід зазначити, що студенти другого курсу продемонстрували достатньо високий рівень володіння АМ. Зважаючи на отримані нами дані, за доволі невеликий проміжок часу майбутнім вчителям вдалося покращити свої результати у процесі формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.

За отриманими результатами, ми можемо стверджувати, що сформульована нами у попередньому розділі гіпотеза є підтвердженою, а мета досягнутою. Розроблена методика може зробити процес вивчення АМ ефективним та значно підвищити рівень сформованості англомовної ЛК у майбутніх вчителів АМ.

Отже, отримані результати свідчать про ефективність розробленої нами методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ. На основі здійснених нами досліджень, ми рекомендуємо впровадження розробленої нами методики у процес навчання для підготовки майбутніх вчителів АМ.

3.3.Методичні рекомендації щодо формування англомовної лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів у студентів 2-го курсу

За підсумками нашого дослідження та отриманими даними, щодо ефективності розробленої нами методики, ми сформулювали методичні рекомендації для формування англомовної ЛК у читанні з використанням

автентичних ПТ.

По-перше, слід звертати увагу на структуру англомовної ЛК, яку ми детально описали у першому розділі. Вона складається з лексичних знань, лексичних навичок та лексичної усвідомленості. Усі ці фактори є надзвичайно важливими і мають безпосередній вплив на ефективність вивчення АМ.

По-друге, важливим чинником є етапи формування англомовної ЛК. Послідовність викладання матеріалу та приділення достатньої уваги поетапності процесу навчання мають забезпечити позитивні результати та оптимізувати процес вивчення англомовної лексики. Студенти другого курсу мають розуміти, що задля успішного формування англомовної ЛК, вони мають поступово набувати навичок та знань з лексики. Під час перших занять викладачеві необхідно пояснити етапи формування ЛК, які ми докладно описали у першому розділі. Протягом усієї роботи викладач разом із студентами мають чітко дотримуватися етапів та добиватися поставлених цілей.

У Робочій програмі дисципліни «Практика усного і писемного мовлення англійської мови» [36], розробленій для студентів другого курсу Київського національного лінгвістичного університету, зазначено, що студенти мають оволодіти АМ на рівні B2+. З цього випливає, що на першому курсі навчання рівень володіння АМ студентів має відповідати рівню B2.

Викладач має також звернути увагу студентів на те, що вони працюють з автентичними текстами і в них можуть виникати труднощі. У процесі навчання мають використовуватися автентичні матеріали, оскільки вони мають велику кількість переваг для професійної діяльності майбутніх вчителів. Робота з автентичними ПТ підготує студентів до реальних комунікативних ситуацій з носіями мови у майбутньому.

У нашому дослідженні ми приділили увагу формуванню саме рецептивних лексичних навичок, оскільки вважаємо їх недостатньо дослідженими. У студентів мають не лише формуватися знання про форму слова та його значення, а й знання про антоніми, синоніми та омоніми, стилістичну та емоційну забарвленість. Дії

студентів мають бути спрямованими на розвиток контекстуальної здогадки, що допоможе їм в опануванні майбутньої професії.

Для відбору автентичних ПТ ми рекомендуємо звертати увагу на такі критерії як:

1. Виховна цінність тексту;
2. Професійна спрямованість тексту;
3. Вікові особливості студентів;
4. Рівень їхньої підготовки;
5. Відповідність автентичного тексту до рівня володіння АМ;
6. Індивідуальна зацікавленість студентів;
7. Взаємозв'язок елементів модуля навчання;

Студенти мають розуміти мету, цілі та зміст їхнього навчання і, як майбутні вчителі, вони мають мати чітку мотивацію до вивчення АМ. Автентичні матеріали слід підбирати відповідно до майбутньої професії студентів, які змогли б їх зацікавити. Усвідомлення ролі АМ у професійному житті майбутніми вчителями значно покращує результати їх праці.

Важливим у формуванні англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ є те, що студенти мають приділяти позааудиторний час на опанування компетентністю та вивчення лексики. Студенти не лише мають нагоду вдосконалити англомовну ЛК, а й здобувають професійних навичок розподілу свого власного часу.

У роботі ми запропонували комплекс вправ, який складається з декількох підгруп вправ, що мають використовуватися послідовно для ефективного формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ. Ми рекомендуємо використовувати такі підгрупи вправ:

1. Підгрупа вправ на ознайомлення з новими ЛО.
2. Підгрупа вправ на формування рецептивних лексичних навичок на рівні : слова, словосполучення, речення.

3. Підгрупа вправ на формування рецептивних лексичних навичок на рівні понадфразової єдності.

На останньому занятті модуля, ми пропонуємо проводити тестування, яке дозволяє визначити рівень сформованості англомовної ЛК. Такий підхід допоможе викладачеві скоригувати, вдосконалити методику формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ та проаналізувати результати разом зі студентами.

Отже, у цьому підрозділі сформульовано методичні рекомендації для викладачів, щодо формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ у студентів другого курсу. Для забезпечення успішного та ефективного процесу навчання майбутніх викладачів ми рекомендуємо:

1. Чітко визначити мету, цілі та зміст формування ЛК та пояснити їх студентам.
2. Необхідно пояснити студентам структуру англомовної ЛК та її складові.
3. При відборі автентичних матеріалів слід звертати увагу на критерії, що наведені нами у цьому розділі.
4. Слід мотивувати студентів до вивчення АМ, що у майбутньому сприятиме покращенню процесу навчання.
5. При створенні комплексу вправ слід враховувати поетапність формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі нами описано проведене пробне навчання, метою якого була перевірка ефективності розробленої нами методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ у майбутніх вчителів АМ. Ми визначили основні етапи пробного навчання, детально описали процес його проведення, розробили комплекс вправ, вхідний та вихідний тести, провели аналіз отриманих результатів.

Для перевірки ефективності розробленої методики ми провели пробне

навчання у студентів другого курсу Київського національного лінгвістичного університету. Пробне навчання складалося з трьох етапів: вхідного тестування, безпосередньо пробного навчання та вихідного тестування.

Сформульовано критерії оцінювання рівня сформованості англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ у студентів другого курсу.

Результати проведеного пробного навчання підтвердили ефективність використання автентичних матеріалів, а саме автентичних ПТ, у процесі навчання АМ. Група, у якій проводилося пробне навчання продемонструвала високі результати та підвищений інтерес до роботи з автентичним матеріалом.

Базуючись на результатах дослідження, у третьому підрозділі ми сформулювали методичні рекомендації, які допоможуть майбутнім викладачам формувати у студентів англомовну ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ.

ВИСНОВКИ

Проблема формування англомовної ЛК є важливою на сьогоднішньому етапі розвитку методики навчання іноземних мов. Сучасна методика потребує розробки та використання новітніх технологій та методик формування іншомовної комунікативної компетентності. Слід зазначити, що актуальність цього питання зумовила вибір теми нашої кваліфікаційної роботи, а саме формування ЛК у читанні у майбутніх вчителів з використанням автентичних ПТ.

Спираючись на опрацьовані теоретичні джерела, розробивши комплекс вправ для формування англомовної ЛК у читанні на основі автентичних ПТ, перевіrivши ефективність розробленої нами методики та проаналізувавши результати нашого дослідження, ми можемо зробити такі висновки:

1). В результаті проведеного аналізу теоретичних джерел встановлено, що англомовна ЛК є одним із структурних компонентів ІКК та поділяється у свою чергу на лексичні знання, лексичні навички та лексичну усвідомленість. У нашому дослідженні ми приділили значну увагу вивченню англомовних рецептивних навичок, оскільки вважаємо, що їх роль у процесі навчання АМ є недооціненою.

2). Знання про психолого-педагогічні особливості формування англомовної ЛК є важливими для майбутніх вчителів у процесі вивчення ІМ. У нашій роботі ми охарактеризували такі психічні процеси як пам'ять, мотивація, увага, мислення, сприйняття, емоційний стан та вік студента. На нашу думку, розуміння впливу наведених вище явищ сприяє покращенню результатів навчання та позитивно впливає на вивчення АМ.

3). У процесі дослідження нами проаналізовано поняття автентичного ПТ та його роль у вивченні АМ. Ми визначаємо автентичний ПТ як нескладний за своєю структурою текст, створений носіями мови для використання в реальних життєвих обставинах у країні, мова якої вивчається. До таких текстів ми відносимо афіші, об'яви, білети, путівники, мапи, діаграми, оголошення,

анекдоти, комікси, рецепти, інтерв'ю, візитні картки, оголошення рекламного характеру, брошури, статті та ін. Використання таких текстів на заняттях АМ для формування англомовної ЛК у читанні має велику кількість переваг, оскільки студенти опрацьовують оригінальні тексти, вивчають сучасну лексику, набувають знань про культуру країни, мова якої вивчається, та загалом рівень їхньої мотивації зростає.

4). Важливим фактором, котрий впливає на ефективність формування англомовної ЛК у читанні за допомогою автентичних ПТ, є відбір навчальних текстів. Спираючись на опрацьовані нами теоретичні матеріали, ми дійшли висновку, що при відборі текстів для навчання лексики слід приділяти увагу професійній спрямованості текстів, їх відповідності рівню підготовки студентів та рівню володіння АМ, індивідуальній зацікавленості майбутніх вчителів та звертати увагу на їхні психологічні особливості та вік.

5). Нами розроблено комплекс вправ, котрий спрямовано на формування англомовної ЛК у читанні студентів другого курсу. Він складається з підгруп вправ, націлених на ознайомлення з новими ЛО, формування рецептивних лексичних навичок на рівні слова, словосполучення, речення та понадфразової єдності.

6). Ми запропонували модель навчання англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ, котра базується на основі розроблених нами вправ та відповідає вимогам чинної Програми з англійської мови для студентів другого курсу для запровадження її у процес навчання.

7). Слід зазначити, що ефективність розробленої методики формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ було перевірено під час пробного навчання у студентів другого курсу в КНЛУ. За результатами дослідження можна зробити висновок, що використання розробленого комплексу вправ з використанням автентичних матеріалів позитивно впливає на процес вивчення АМ.

Отже, можна зробити висновок, автентичні ПТ є ефективним та результативним

засобом формування англомовної ЛК у читанні. Одержані нами результати підтверджують нашу гіпотезу та доводять доцільність використання автентичних ПТ для формування рецептивної англомовної ЛК.

РЕЗІЮМЕ

Ключові слова: майбутні вчителі англійської мови, англомовна лексична компетентність, лексичні знання, лексичні навички, лексична усвідомленість, автентичні прагматичні тексти, підсистема вправ, модель, методика, пробне навчання.

Ця наукова робота концентрується на проблемі формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ у майбутніх вчителів англійської мови.

На сьогоднішній день система освіти в Україні потребує модернізації. Найважливішим завданням є оновлення технологій та методів викладання АМ. Аналіз наукової літератури демонструє, що одним з найефективніших способів формування ЛК є використання автентичних ПТ під час занять з АМ.

Англомовна ЛК визначається як здатність до розпізнавання ЛО, їх розуміння на рівні слова, словосполучення, речення та понадфразової єдності. Вона складається з лексичних знань, лексичних навичок та лексичної усвідомленості. Щодо лексичних навичок, ми впевнені, що автентичні матеріали є ефективним засобом їх формування. Автентичні ПТ – це короткі прості тексти, створені носіями мови для використання в повсякденному житті.

Ми виділили особливості, зміст та цілі формування англомовної ЛК у читанні з використанням автентичних ПТ. У нашій роботі сформулювало етапи формування англомовної ЛК з використанням автентичних матеріалів.

Відповідно до етапів формування ЛК, ми розробили підсистему вправ для майбутніх вчителів АМ та модель формування англомовної ЛК у читанні на основі автентичних ПТ.

Ефективність розробленої методики була доведена результатами пробного навчання. Методичні рекомендації для вчителів АМ сформульовано на основі теоретичних досліджень та отриманих практичних результатів.

SUMMARY

Key words: future English teachers, English lexical competence, lexical knowledge, lexical skills, lexical awareness, authentic pragmatic texts, subsystem of exercises, model, methodology, pilot teaching.

This qualification paper focuses on the problem of the lexical competence formation in reading with the help of pragmatic texts among future teachers of the English language.

Nowadays Ukrainian education system is in a great need of modernization. The most important task is to update teaching techniques and methods of teaching the English language. Analysis of scientific literature shows that one of the most effective ways to develop lexical competence is the usage of authentic pragmatic texts during the lessons of the English language.

English lexical competence is defined as an ability to recognize lexical units, understand their meaning on the level of word, utterance, sentence and text. It consists of lexical skills, lexical knowledge and lexical awareness. Taking into account the importance of lexical skills, we are firmly convinced that authentic materials can effectively develop them. Authentic pragmatic texts are simple short texts, which created by native speakers for their everyday life.

We outlined the peculiarities, content and goals of the lexical competence developing with the usage of authentic pragmatic texts. In our work we defined stages of lexical competence formation using authentic materials.

According to the stages of formation, we have suggested a subsystem of exercises for the future English teachers and created a model of the formation of the English lexical competence in reading using authentic pragmatic texts.

The effectiveness of the designed methodology has been proved during the pilot teaching. The methodological recommendations for English teachers have been developed on the basis of the theoretical study and outcomes of the pilot teaching.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (Теория и практика обучения языкам). Москва: Издательство Икар, 2009. 448 с.
2. Александров К. В. Мультимедийный комплекс как средство обучения лексической стороне иноязычной речи студентов лингвистического вуза (на материале нем. яз.): дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук: 13.00.02. Нижний Новгород. Нижегородский гос. лингвист. ун-т. Нижний Новгород, 2009. 227 с.
3. Аликина О. В. Обучение лексике французского языка как второго иностранного в процессе обучения чтению (8-9 классы): автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: 13.00.02 . Москва. Институт содержания и методов обучения Рос. акад. образования. Москва, 2009. 23 с.
4. Аттестационные требования к владению иностранным языком учащимся к концу базового курса обучения/ Бим И. Л. [и др.]. *Иностранные языки в школе*. 1995. №5 С. 2-8.
5. Беляев Б. В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам. 2-е издание. Москва: Просвещение, 1965. 228с.
6. Беспалько В. П. Опыт разработки и использования критериев качества усвоения знаний. *Советская педагогика*. 1968. № 4. С. 52-69.
7. Бим И. Л. Личностно-ориентированный подход к образованию. *Иностранные языки в школе*. 2002. №2. С. 18-24.
8. Бірецька Л. С. Психолінгвістичні та дидактико-методичні передумови формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання. *Вісник КНЛУ. Серія педагогіка та психологія*. 2012. №21. С. 30-38
9. Борщовецька В. Д. Дидактико-когнітивні та методичні передумови навчання іншомовної лексики майбутніх перекладачів. *Молодий вчений*. 2007. №12.1. С. 60-63.

- 10.Бронская В. С. Теоретические основы формирования лексической компетенции у школьников. *Известия Пензенского государственного педагогического университета имени В. Г. Белинского*. 2012. № 28. С.705-706.
- 11.Вепрева Т. Б. Обучение профессионально-ориентированной иноязычной лексике студентов неязыковых специальностей на основе интегрированного курса: дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук: 13.00.02. Санкт-Петербург. С-Петербург. гос. ун-т. Санкт-Петербург, 2012. 182 с.
12. Воронина Г. И. Организация работы с аутентичными текстами молодежной прессы в старших классах школ с углубленным изучением немецкого языка *Иностранные языки в школе*.1999. №2. С.26-29.
- 13.Вятютнев М. Н. Коммуникативная направленность обучения русскому языку в зарубежных школах. *Русский язык за рубежом*. 1977. №6. С. 38-45.
- 14.Гез Н. И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований. *Иностранные языки в школе*. 1985. № 2. С. 17–24.
- 15.Гончарова В. А., Юнусова Ю. Ш. Социокультурный потенциал прагматического текста на иностранном языке на этапе основного общего образования. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2016. №1. С. 201-204.
16. Дмитрусенко И. Н. Обучение иноязычной рецептивной лексике студентов психологических факультетов в процессе самостоятельного чтения: дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук: 13.00.02. Челябинск. Южно-Уральский гос. ун-т. Челябинск, 2017. 229 с.
- 17.Єрмоленко І. О. Роль і характеристика автентичних прагматичних текстів для формування англомовної лексичної компетентності у читанні майбутніх учителів англійської мови. “*Ad orbem per linguas. До світу через мови*”: матеріали міжнародної студентської науково-практичної конференції, 20 – 22 березня 2019 року. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2019. С.496-498.

18. Жинкин Н. И. Механизмы речи. Москва: Изд-во Академии пед. наук РСФСР, 1958. 371 с.
19. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Перекл. з англ. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
20. Изаренков Д. И. Базисные составляющие коммуникативной компетенции и их формирование на продвинутом этапе обучения студентов-нефилологов. *Русский язык за рубежом*. 1990. № 4. С. 54–60.
21. Клычникова З. И. Психологические особенности обучения чтению на иностранном языке : Пособие для учителя. 2-е издание, исправленное. Москва: Просвещение, 1983. 207 с.
22. Коваленко О. І. Аутентичные материалы как средство обучения иностранному языку: объем содержания понятия и его структура. *Актуальные проблемы организации учебного процесса и обучения иностранных граждан в высших учебных заведениях: сборник научных статей*. Минск: БГУ, 2013. URL: <http://docplayer.ru/27890607-Autentichnye-materialy-kak-sredstvoobucheniya-inostrannomu-yazyku-obem-soderzhaniya-ponyatiya-i-egostruktura.html> (дата звернення: 30.10.2019).
23. Колода С. О. Использование аутентичных текстов в обучении чтению на иврите на начальном этапе. *Язык иврит: исследование и преподавание: Материалы XXII Международной ежегодной конференции по иудаике: Академическая серия: Выпуск 32*. Москва, 2010. Том 3. С. 202-211.
24. Компетенции в образовании: опыт проектирования: сб. науч. трудов/ под ред. А. В. Хуторского. Москва: Научно-внедренческое предприятие «ИНЭК», 2007. 327 с.
25. Криворучко А. А. Использование аутентичных материалов в обучении иностранным языкам. *Сборник научных статей студентов, магистрантов, аспирантов. Вып. 14: сборник научных статей/ сост.: С. В. Анцух; под общ. ред. В. Г. Шадурского*. Минск: Четыре четверти, 2015. С.208-210.

26. Кричевская К. С. Прагматические материалы, знакомящие учеников с культурой и средой обитания жителей страны изучаемого языка. *Иностранные языки в школе*. 1996. №1. С. 13-17.
27. Крутских А. В. Критерии оценки учебного текстового материала на пересечении языков и культур. *Актуальные вопросы гуманитарного знания: межвузовский сб. науч. ст. Выпуск 4*. Киров: Издательство ВятГГУ, 2013. С.193-202.
28. Кукса Б. В. Зміст взаємопов'язаного навчання монологічного мовлення і письма майбутніх учителів англійської мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: СумДПУ, 2010. № 5. С. 377-386.
29. Ляудис В. Я. Память в процессе развития. Москва: Издательство Московского университета, 1976. 255 с.
30. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
31. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе: Учебное пособие для студентов педагогических колледжей / ред. В. М. Филатова. Ростов-на-Дону: Анион, 2003. 416 с.
32. Мильруд Р. П. Носонович Е. В. Критерии содержательной аутентичности учебного текста. *Иностранные языки в школе*. 1999. №2. С. 6-12.
33. Немов Р. С. Психология: учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: в 3-х книгах. 4-е издание. Москва: Гум. изд. центр ВЛАДОС, 2003. Кн. 1: Общие основы психологии. 688 с.
34. Павлова Л. П. Формирование иноязычной лексической компетенции у студентов экономического вуза. *Инновационные образовательные технологии*. 2011. №2. С.44-50.
35. Палецька-Юкало А. В. Методика формування німецькомовної лексичної компетентності майбутніх учителів на основі автентичних художніх творів:

- дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02. Тернопіль. Тернопільський нац. пед. ун-т. ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2018. 248 с.
36. Робоча програма навчальної дисципліни «Практика усного та писемного мовлення англійської мови другого курсу з напрямку 035 філологія спеціальності «мова і література(англійська)» / уклад. І. А. Морякіна. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2017 року. 72 с.
37. Савинова Н. О., Михалева Л. В. Аутентичные материалы как составная часть формирования коммуникативной компетенции. *Вестник Томского государственного университета*. 2007. №294. С. 116-119.
38. Семенчук Ю. О. Психолого-педагогічні передумови формування лексичної компетенції у студентів економічних спеціальностей. *Психологія і суспільство*. 2006. №4. С. 121-126.
39. Серова Т. С., Чайникова Г. Р. Система упражнений для лексической компетенции. *Профессиональное образование в России*. 2013. № 6. С. 91-97.
40. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмій. *Іноземні мови*. 1999. №3. С.3-7.
41. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс лекций: Пособие для студентов педагогических вузов и учителей. 2-е изд. Москва: Просвещение, 2003. 272 с.
42. Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : монографія/за заг. ред. О. Б. Бігич. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2014. 148 с.
43. Сяська Н. В. Формування англомовної лексичної компетентності майбутніх учителів засобами автентичних поетичних текстів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02. Рівне. Рівненський держ. гум. ун-т. Рівне, 2014. 280 с.
44. Тарасюк Н. М. Формування у майбутніх інженерів-будівельників англомовної лексико-граматичної компетентності у читанні : дис. на здобуття наук.

- ступеня канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. Київський нац. ун-т. ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 310 с.
45. Фетисова А. А. Структура иноязычной лексической компетенции студентов, будущих учителей иностранного языка. *Актуальные проблемы филологии и методики преподавания иностранных языков*. 2011. № 5. С. 225-234.
46. Цику Л. Х. Психолингвистические предпосылки обучения английскому языку в условиях адыгейско-русского двуязычия. *Известия российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена*. 2009. №91. 219-222 с.
47. Черныш В. В. Обучение англоязычному чтению и аудированию с использованием аудиокниг художественных произведений (средняя общеобразовательная школа с углубленным изучением иностранных языков) : дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: 13.00.02. Киев. Киевский гос. лингвистический ун-т. Киев, 2001. 308 с.
48. Чичерина Ю. В. Критерии содержательной аутентичности прагматических текстов в средней школе. *Когнитивная деятельность при обучении и овладении иностранным языком (в разных типах учебных заведений)*: межвузовский сб. науч. ст. Н. Новгород: НГЛУ им. Н. А. Добролюбова, 2003. С.197.
49. Шамов А. Н. Когнитивный подход к обучению лексике: моделирование и реализация (базовый курс немецкого языка): дис. на соискание ученой степени док. пед. наук: 13.00.02. Тамбов. Нижегородский гос. лингв. ун-т им. Н. А. Добролюбова, 2005. 49 с.
50. Шамов А. Н. Лексические навыки устной речи и чтения. *Иностранные языки в школе* . 2007. №4. С. 19-25.
51. Шатилов С. Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе. Москва: Просвещение, 1986. 223 с.

52. Bacon S. M. and Finnemann M. D. A study of the attitudes, motives, and strategies of university foreign language students and their disposition to authentic oral and written input. *The Modern Language Journal*. 1900. №74. P. 459-473.
53. Berardo S. A. The use of authentic materials in the teaching of reading. *The Reading Matrix*. 2006. Vol 6. No 2. P.60-69.
54. Canale M., Swine M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1980. №1. P.47-54.
55. Chomsky N. Aspects of the Theory of Syntax. Cambridge: The M.I.T. Press, 1965. 261 p.
56. Edelhoff C. Authentizität im Fremdsprachenunterricht. *Authentische Texte im Deutschunterricht. Einführung und Unterrichtsmodelle*. München, 1985. S.7-30.
57. Ehlers S. Lesen als Verstehen: zum Verstehen fremdsprachlicher literarischer Texte und zu ihrer Didaktik. Berlin: Landenscheidt, 1992. 112 S.
58. Freedman D. and Holden S. Authentic listening materials. In S. Holden(Ed) *Techniques of teaching*. London: Modern English publications, 1986. P. 67-69.
59. Harmer J. How to teach English: An introduction to the Practice of the English language teaching. Harlow: Peason Education Limited, 2001. 198 p.
60. Huang S. Authentic Texts as Reading Materials in Chinese as a Foreign Language Classroom: Learners' Perceptions and Pedagogical Implications. Kennesaw State University. 40 p. URL: <http://www.ncolctl.org/files/Jncolctl-vol-23/Authentic%20Texts%20as%20Reading%20Materials%20in%20a%20Chinese.pdf> (дата звернення: 30.10.2019).
61. Lewis M. The Lexical Approach: the State of ELT and a Way Forward. Heinle, 2002. 202 p.
62. Little D. G. and Singleton D. M. Authentic Materials and The Role of Fixed Support in Language Teaching : Towards a manual for Language Learners. Dublin: Trinity Centre for Language and Communication Studies, 1988. 26 p.
63. Nuttall C. Teaching Reading Skills in a foreign language: New Edition. Oxford: Heinemann, 1996. 282 p.

64. Swaffar J. K. Reading Authentic texts in a Foreign language: A Cognitive Model
The Modern Language Journal. 1985. № 69. P. 15-34.
65. Trim J., North B., Sheils J. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. Berlin: Langenscheidt, 2001. 244 S.
66. Williams, E. Communicative reading. In K. Johnson & D. Porter. (eds.),
Perspectives in communicative language teaching. London: Academic Press, 1983.
P. 171–188.

ДОДАТКИ

Додаток А

Опитувальний лист студентів

Шановні респонденти!

Просимо Вас дати відповідь на запитання анкети, спрямованої на вивчення досвіду готовності використання автентичних прагматичних текстів для формування англомовної лексичної компетентності у навчальному процесі майбутніх учителів англійської мови, визначення необхідності її вдосконалення.

Результати анкетування будуть використані тільки для наукового дослідження з теми «Методика формування у майбутніх учителів англійської мови лексичної компетентності у читанні з використанням автентичних прагматичних текстів».

Дайте, будь ласка, відповіді на запитання в письмовій формі або поставте «+» біля вибраного Вами варіанту / варіантів відповіді. Дякуємо за співробітництво!

- 1. Як часто Ви використовуєте автентичні прагматичні тексти у процесі навчання?**
  - Часто;
  - Рідко;
  - Ніколи.

- 2. Чи використовуєте Ви автентичні прагматичні тексти у процесі самостійної роботи для покращення Вашої англомовної лексичної компетентності?**
  - Так;
  - Ні.

- 3. Чи вважаєте Ви цікавим використання автентичних прагматичних текстів у процесі навчання?**
  - Так;

- Ні.
- 4. Для покращення чого із запропонованих варіантів Ви використовуєте автентичні прагматичні тексти?**
- Лексика;
  - Граматика;
  - Фонетика.
- 5. Чи є ефективним використання автентичних прагматичних текстів для вивчення лексики на Вашу думку?**
- Так;
  - Ні.
- 6. Чи відчуваєте Ви труднощі у вивченні англомовної лексики за допомогою автентичних матеріалів?**
- Так;
  - Ні.
- 7. Які причини цих труднощів ?**
- Відсутність навчальних матеріалів;
  - Відсутність часу;
  - Невміння працювати з автентичними матеріалами;

Додаток Б
Тест для контролю рівня сформованості лексичної компетентності

TEST 1

1. Which word is missed on both pictures? Choose the correct answer.

1)

a) breakaway;

b) driveway;

c) giveaway;

2)

a) bungalow;

b) cottage;

c) semi-detached house;

- 3)
 a) fore;
 b) rear;
 c) back;

 <p>New</p> <p>Spindlewood Close, Honiton £159,950 (EPC - TBC) 1 bedroom bungalow comprising reception hall, open plan kitchen/diner/living room, shower room, mezzanine ideal for study area, CH, [redacted] garden, allocated parking space.</p>	 <p>No Chain</p> <p>Hatcher Close, Honiton £289,950 (EPC - D) 3 bedroom detached house comprising entrance hall, kitchen, lounge, dining room, cloakroom, conservatory, CH, DG, front & [redacted] gardens, driveway, garage.</p>
--	--

2. Read an advertisement below.

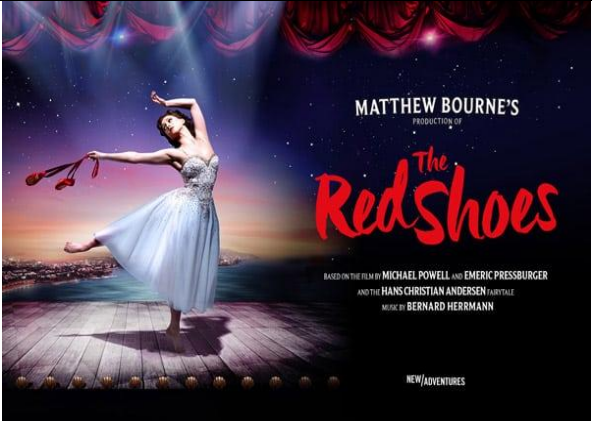
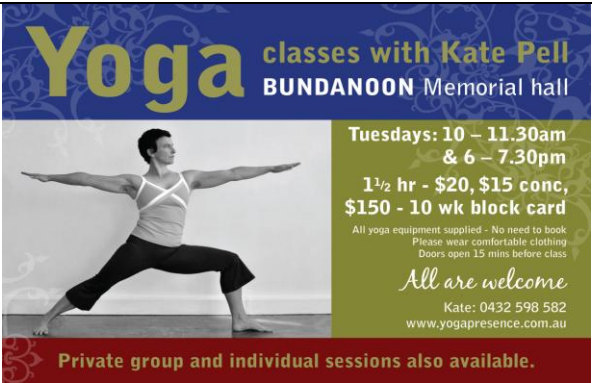

- 1) Underline the synonym to the word downtown in the text. Mark it with the letter A.
- 2) Underline the synonym to the word courtyard in the text. Mark it with the letter B.
- 3) Choose the correct meaning of the abbreviation CH from the text:
  - a) Custom House; b) Central Heating; c) Courthouse;
- 4) Choose the correct meaning of the abbreviation AC from the text:
  - a) Account; b) Air Conditioning; c) Area Code;
- 5) Choose the correct meaning of the abbreviation DG from the text:
  - a) Design Guidelines; b) Dangerous Goods; c) Double Glazing;

	<p>2 bedroom town centre cottage comprising lounge, kitchen/dining room, bathroom, CH, AC, DG, character features, patio gardens, ideal for the first time buyer or investment.</p>
---	---

3. Read the texts below. Match the advertisements (A-E) with the groups of adjectives (1-5).

1. scary/horrifying/shocking;
2. dramatic/impressive/vivid;
3. humorous/comic/ironic;
4. calm/peaceful/harmonious;
5. riotous/wild/noisy;

a)	
b)	
c)	

4. Read an advertisement below. Underline the correct answer.

WHY HIRE A PERSONAL TRAINER?

- Achieve your goals within the timeline;
- Special needs training;
- 1) Support/Supportable for spotting the correct form;
- Injury rehabilitation;
- 2) Consistency/Inconsistency;
- Effective and 3) efficient/inefficient workouts;
- Individual instructions;
- Safety;
- 4) Motivation/Motivate;
- See 5) results/resulting faster.

5. Read the recipe below. Some words in the recipe are missed. Fill in the gaps with the following words:

a) stir; b) spread; c) pour; d) bake; e) preheat; f) mix;

CHOCOLATE SHEET CAKE

Cake:

1 stick margarine	2 eggs
½ c. vegetable oil	1 tsp. vanilla
1 c. water	1 tsp. cinnamon
4 T. cocoa	1 tsp. soda
2 c. flour	½ c. buttermilk
2 c. sugar	

Icing:

1 stick margarine	1 tsp. vanilla
6 T. milk	1 box powdered sugar
4 T. cocoa	

1)___ oven to 350°. 2)___ flour and sugar; set aside. Bring 1 stick margarine, oil, water and cocoa to boil. Pour over flour mixture; blend well. 3)___ in eggs, vanilla, cinnamon, soda and buttermilk. 4)___ into cookie sheet. 5)___ 20 minutes. **Icing:** Boil margarine, milk and cocoa. Remove from heat; add vanilla and box of powdered sugar. 6)___ on cake as soon as it is removed from oven.

Ashton Dooley

6. Read the recipe below. Fill in the gaps with necessary sentences.

Chef Emily's Signature Cookie Bars

Ingredients

1 ¾ cups All Purpose Flour	½ cup Unsalted Butter, room temperature
½ tsp Baking Soda	1 ¼ cup Brown Sugar
½ tsp Baking Powder	1 ea Egg
½ tsp Salt	2 tsp Vanilla Extract
2 tsp Instant Coffee	1 cup Chocolate Chips

Instructions

- 1) _____
- 2) In a small bowl, combine the flour, baking soda, baking powder, salt and instant coffee.
- 3) In a large bowl, beat the butter and the brown sugar with an electric mixer until light and fluffy. 2) _____. Add the dry ingredients and beat just until combined.
- 3) _____
- 4) Divide the dough into 4 balls and roll each into a log. Place each log into a section of the pan and spread evenly (logs should join at pan bends).
- 5) 4) _____

RECIPES

BY Chef Emily

BAKER'S EDGE

More recipes online at BAKERSEDGE.COM

- a) Preheat oven to 325F.
- b) Bake for 20-30 minutes or until lightly browned.
- c) Stir in the chocolate chips.
- d) Beat in the egg and vanilla extract.

Критерії оцінювання тесту для оцінювання рівня сформованості лексичної компетентності

Загальна кількість балів – 34.

Кількість завдань: шість завдань трьох рівнів складності:

1. Тестове завдання множинного вибору (3 тестових завдання);
2. Тестове завдання (5 тестових завдань);
3. Тестове завдання на відповідність (5 тестових завдань);
4. Тестове завдання (5 тестових завдань);
5. Тестове завдання на відповідність (6 тестових завдань);
6. Тестове завдання відповідність (4 тестових завдання).

Час виконання: 20 хвилин.

Об'єкт контролю: рівень засвоєння лексичних знань та володіння лексичними вміннями у межах опрацьованого навчального матеріалу.

Форма контролю: письмове виконання шести завдань.

Критерії оцінювання: правильність відповіді.

Номер і вид завдання	Кількість балів за завдання	Критерії і параметри оцінювання
1. Тестове завдання	0,5 балу	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	1,5 бали	По 0,5 балу за кожне тестове завдання
2. Тестове завдання	0,5 балу	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість	2,5 бали	По 0,5 балу за кожне

балів		тестове завдання
3. Тестове завдання	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	5 балів	По 1 балу за кожне тестове завдання
4. Тестове завдання	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	5 балів	По 1 балу за кожне тестове завдання
5. Тестове завдання	2 бали	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	12 балів	По 2 бали за кожне тестове завдання
6. Тестове завдання	2 бали	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	8 балів	По 2 бали за кожне тестове завдання
Всього	34 бали	

Шкала оцінювання:

Оцінка: «2» – 0-20 балів; «3» – 21-25 балів; «4» – 26-30 балів; «5» – 31-34 бали.

Додаток В

Тест для контролю рівня сформованості лексичної компетентності

TEST 2

1. Which word is missed on both pictures? Choose the correct answer.

1) a) fee for services; b) salary; c) fee;

<p>CAREER OPPORTUNITY</p> <p>United Academy, a 10+2 school, is seeking to appoint qualified, smart, professional and experienced teachers of:</p> <p>Physics</p> <p>Qualification: M.Sc. in Physics Experience: 3 years in a +2 [redacted]: Attractive</p> <p>Send updated C.V. and a cover letter with expected salary at: unitedacademyab@gmail.com</p> <p>(Only shortlisted candidates will be called for interview.)</p> 	<p>VACANCY ANNOUNCEMENT</p> <p>The Mentor Group of Colleges Require Lecturers for Morning & Evening Classes in following Subjects</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Physics 2. Chemistry 3. Computer sciences 4. Mathematics 5. English 6. Biology <p>Attractive [redacted] package, with other benefits candidates must be having master's degree from HEC recognized university with 3 to 5 years experience of teaching in the relevant field, E-mail your CV at themkc1@gmail.com</p>
--	---

2) a) full-time; b) friendly; c) confident;

<p>Hoskins Medical Center</p> <p>We are hiring a [redacted]</p> <p>RECEPTIONIST/ TRANSCRIPTIONIST</p> <p>Experience needed. Benefits and Paid Vacation.</p> <p>If interested fax or email resumes to: 606.864.1207 or susie@theinjuryclinic.com</p> <p>2x2.25</p>	<p>Southend University Hospital NHS Foundation Trust</p> <p>[redacted] cleaner needed</p> <p>£7.50 per hour</p> <p>experience preferred</p> <p>Apply online at www.southendhospital.com</p>
---	---

3) a) employment; b) paid holidays; c) professional experience;

<p> ST CLARE'S OXFORD</p> <p>LAST MINUTE TEACHING VACANCIES</p> <p>ELT Instructors for Older Teenagers (up to £613.07 per week, including [redacted])</p> <p>Residential ELT Instructors for Juniors (up to £520.79 per week, including [redacted])</p> <p>Full job details and application form: www.stclares.ac.uk/contact-us/summer-vacancies</p> <p>St Clare's is committed to safeguarding children and all posts are subject to an enhanced DBS check and satisfactory references. Charity No. 294085. Advancing international education and understanding.</p>	<p>Occupational Therapist</p> <ul style="list-style-type: none"> • Full-time • Experienced professionals and new grads welcome! • Generous Benefit Package including: <ul style="list-style-type: none"> - Major Medical, Vision & Dental programs - Paid Term Life Insurance - Generous PTO (Paid Time Off) • [redacted] - Short Term Disability - Retirement Savings Plan - Working in an environment that honors and respects human dignity, spirituality, and the mission of healing. <p> LOURDES Health Network www.yourlourdes.com</p>
--	---

2. Read the advertisements below.

- 1) Underline the abbreviation to the word *experience preferred* in the text. Mark it with the letter A.
- 2) Underline the abbreviation to the word *part time* in the text. Mark it with the letter B.
- 3) Choose the correct meaning of the abbreviation *req* from the text:
a) request; b) required; c) requite;
- 4) Choose the correct meaning of the abbreviation *c.* from the text:
a) currently; b) contract; c) about;
- 5) Choose the correct meaning of the abbreviation *ph* from the text:
a) per hour; b) phone; c) personnel;

RECEP/TYPIST to £12,500 17 +
exp pref. 40wpm 245 8920 ABC
emp agy

SECRETARY req for Estate
Agents on Baker St. Accom
provided 416 8888

SMALL expanding holiday comp
in NW6 requires a full or pt sec.
Applicants must be com lit.
Salary neg. 426 7777

Stock Control Clerk c. £13,000 W1
20 + Textile Co. Will train. Call 999
0000

Tel / Rec rqd for Business Ctr.
SE7. Exp pref. Sense of humour
ess. £10,000pa 555 3333

WP OP £11ph. Noon-6pm SW7.
Ring 741 6666 7-10pm

3. Read the texts below. Match the advertisements (A-E) with the groups of qualities necessary for these jobs(1-5).

1. creative/caring/strict - teacher;
2. careful/orderly/logical - electrician;
3. creative/active/diligent - architect;
4. calm/intent/tactful - accountant;

5. attentive/responsible/punctual - driver;

A	<p>Qualified ELT [REDACTED] required</p> <p>OISE Oxford requires inspiring qualified ELT [REDACTED] for work on our Business and General English courses during the summer.</p> <p>Working at OISE involves teaching serious, motivated international students in small groups or 1:1 tutorials</p> <p>Part or full-time contracts are available for July and August in a professional, supportive and friendly environment.</p> <p>Please contact robert.pinder@oise.com for more information and an application form.</p>
B	<p>Post of [REDACTED]</p> <p>We KMN Aqua Services (Pvt) Ltd, the largest input importer for shrimp aquaculture industry of Sri Lanka is calling applications from suitable candidates with following qualifications.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Minimum 05 years experience in the accountancy field ● Full or part qualification in ACA/CIMA/ACCA ● Preferably Puttalam or Gampaha District ● Wide knowledge in Accounting Software. (Preferably QB) ● Ability to work with minimum supervision <p>Please forward your CV within 10 days of this advertisement to: kmnaquas@gmail.com</p> <p>KMN AQUA SERVICES (PVT) LTD. Aqua Plaza</p>
C	<div style="border: 2px solid black; padding: 10px;"> <p>CLASS A CDL TRUCK [REDACTED] Position open at Slafter Oil in Scottsbluff</p> <p>We are seeking a dependable and efficient CDL truck [REDACTED] who possesses physical and mental stamina to deliver, unload, pick-up and load product to a 3-state region. Willingness and ability to spend 1-3 days on the road when required.</p> <p>Position requires: Haz-Mat Endorsement preferred, excellent attention to detail and safety, ability to work unsupervised, excellent customer service, communication and record-keeping skills.</p> <p>WESTCO offers an excellent benefit package which includes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Health and Life Insurance ● Personal & Vacation Leave ● Co-op Retirement Plan & 401(k) <p>For an application go to westco.coop. Dawn Butcher - Human Resource Manager (308) 762-3112 - dbutcher@westcoonline.com WESTCO is an Equal Opportunity Employer</p> </div>
D	<p>JOB OPPORTUNITY FOR [REDACTED]</p> <p>QUALIFICATIONS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Possess a strong technical background and provide technical design ☒ Can interpret specification and drawing ☒ Assertive and has the ability to assume multiple roles ☒ Proficient in oral and written communication ☒ Fresh graduates are welcome to apply ☒ Knows how to drive is an advantage

E	<p>██████████ (Display Centre) Male / Female MBA Marketing possessing elegant and pleasing personality, 3 to 4 years experience in any display centre preferably in ceramics related products.</p> <p>Responsibilities</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Preparation and delivery of presentations. ■ Receiving and briefing the customers, dealers, architects and delegates about the products. <p>Candidates meeting the above requirements may send their resume giving complete details. Send recent passport size photograph for the post of Architect & full length photograph for the post of ██████████ latest by June 17th 2011.</p> <p>G.M HR. Master Tiles and Ceramic Industries Limited, G.T. Road Gujranwala Ph: 055 - 4272770-79, Fax: 055 - 4272721 & 4272127 or email at: gmhr@mastertiles.com</p>
----------	---

4. Read the curriculum vitae below. Underline the correct answer.

	<p style="text-align: right;"><i>Sophia Robinson</i></p> <p><u>Contacts:</u></p> <p>Tel.: +44 0555 355176</p> <p>E-mail: sophiarobinson@gmail.com</p> <p>Addressee: 45 Winfield, San Antonio, TX78006</p>
<p><u>Elementary teacher</u></p> <p>Elementary School Teacher with 9 years of experience managing classrooms of 20-25 students. Adept at using positive reinforcement teaching 1) <i>technology/techniques</i> to encourage student behavior and 2) <i>growing/growth</i>. Licensed teacher in state of Texas, with a B.S. in Interdisciplinary Studies and Special Education certificate.</p>	
<p><u>Professional Experience</u></p> <p><i>Fifth Grade Teacher</i></p> <p><i>Northwood Elementary School/ San Antonio, TX/ 2015-Present</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Prepare and administer regular subject tests to 24 students, complete with detailed quarterly progress reports for parents ● Create and adapt lesson plans according to students’ academic needs, including both 3) <i>individual/individuality</i> and group work ● Established an open-door policy for 6:30-8:00 am parent/teacher conferences 	

<p>three days a week</p> <ul style="list-style-type: none"> • Developed TEKS-compatible health and nutrition activities to promote better food and exercise habits <p><i>First Grade Teacher</i></p> <p><i>Lamar Elementary School/ New Braunfels, TX/ 2011-2015</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Designed and implemented daily lesson plans for classroom of 22 students • Fostered student curiosity and 4) <i>interesting/interest</i> in learning through hands-on activities and field trips • Planned, advertised, and executed a weekly after-school art class open to all grades 1-3 students • Met with parents, guardians, administrators, and counselors to address and resolve students' behavioral issues
<p><u>Education</u></p> <p>Texas College</p> <p>B.S. Interdisciplinary Studies/concentration in Special Education</p> <p><i>Texas A&M, College Station</i></p> <p><i>2008-2012</i></p>
<p><u>Key Skills</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lesson Planning • Accuracy and Attention to Detail • Positive Attitude • Active 5) <i>Listener/Listening</i>
<p><u>Certifications</u></p> <p>Texas Teacher Certification, 2012</p>

5. Read the text below. Some words in the text are missed. Fill in the gaps with the following words:

- a) interview; b) uncrossed; c) nervousness; d) confidence; e) disorganized; f) employers;

Do's & Dont's:

Interview Body Language Techniques

Do's

Carry 1 item only

A combination of bags, briefcases and big coat makes you seem 1_____.

Shoes count

Many 2_____ say the last thing they remember is the back of a candidate's shoes.

Sit slightly angled

Sit an angle instead of directly across to show that "we're on the same side."

Be poised

To help convey poise & 3_____, practice the "power pose" right before the 4_____.

Dont's

Smile nervously

Smiling too much can make you seem nervous. Smile upon intro & exit only.

Purse your lips

It makes you look like you're holding something back.

Contract or expand

Claim your space (keep arms 5_____) but don't be too territorial.

Touch your face & hair

Try not to touch your face altogether -- it's a sign of 6_____.

6. Read the CV below. Fill in the gaps with necessary sentences.

<h2 style="background-color: #008080; color: white; padding: 5px;">BRADLEY PATTERSON</h2> <p style="font-size: small;">100 Broadway Lane, New Parkland, CA 91010 • H: (555) 987-1234 • bradley-patterson@example.com</p>	
<p>PROFESSIONAL SUMMARY</p> <p>1) _____ Adept at having technical discussions with clients and all levels of company management, recommending project changes that make a project more efficient and working closely with project managers to get projects to finish on schedule and under budget.</p>	
<p>SKILLS</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2) _____ • Strong communication and corporate presentation skills • Very good project management skills • Dedicated to completing a project by the customer or company deadline • 3) _____ • Strong background in a broad range of civil engineering projects 	
<p>EXPERIENCE</p> <p>Engineering Manager 08/2009 - 01/2015 Preete and Son Engineering - New Cityland, CA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Responsible for reviewing all project documents for accuracy before they get turned over to the project manager. • 4) _____ • Assisted in developing project specifications for new build as well as large-scale renovation projects. 	
<p>e) Able to process project change orders and deliver new specifications quickly.</p> <p>f) Worked closely with clients to establish project guidelines and create project specifications.</p> <p>g) Experienced Engineering Manager who has overseen several large and successful projects throughout the area.</p> <p>h) Exceptional managerial and supervisory skills.</p>	

Критерії оцінювання тесту для оцінювання рівня сформованості лексичної компетентності

Загальна кількість балів – 34.

Кількість завдань: шість завдань трьох рівнів складності:

7. Тестове завдання множинного вибору (3 тестових завдання);
8. Тестове завдання (5 тестових завдань);
9. Тестове завдання на відповідність (5 тестових завдань);
10. Тестове завдання (5 тестових завдань);
11. Тестове завдання на відповідність (6 тестових завдань);
12. Тестове завдання відповідність (4 тестових завдання).

Час виконання: 20 хвилин.

Об'єкт контролю: рівень засвоєння лексичних знань та володіння лексичними вміннями у межах опрацьованого навчального матеріалу.

Форма контролю: письмове виконання шести завдань.

Критерії оцінювання: правильність відповіді.

Номер і вид завдання	Кількість балів за завдання	Критерії і параметри оцінювання
1. Тестове завдання	0,5 балу	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	1,5 бали	По 0,5 балу за кожне тестове завдання
2. Тестове завдання	0,5 балу	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість	2,5 бали	По 0,5 балу за кожне

балів		тестове завдання
3. Тестове завдання	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	5 балів	По 1 балу за кожне тестове завдання
4. Тестове завдання	1 бал	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	5 балів	По 1 балу за кожне тестове завдання
5. Тестове завдання	2 бали	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	12 балів	По 2 бали за кожне тестове завдання
6. Тестове завдання	2 бали	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	8 балів	По 2 бали за кожне тестове завдання
Всього	34 бали	

Шкала оцінювання:

Оцінка: «2» – 0-20 балів; «3» – 21-25 балів; «4» – 26-30 балів; «5» – 31-34 бали.